

NEPAL VISION

Dansk-Nepalesisk Selskab

har som formål at fremme dansk-nepalesisk samarbejde om bæredygtig udvikling, turisme, samhandel, kultur, m.m. Selskabet er upolitisk. Selskabets formål fremmes gennem oplysende virksomhed på hjemmeside, medlemsblad og møder m.m., såvel i Danmark som i Nepal samt gennem samspil med andre beslægtede foreninger og organer i Danmark og Nepal.

Selskabet holder årligt en række møder, hvor der gennem foredrag og billeder oplyses om forskellige sider af Nepals kultur, natur og historie.

Adresse

Ny Mårumvej 284
3200 Helsinge

Website

www.nepal.dk

Medlemskab

Enkeltpersoner: 170 kr.
Par: 220 kr.
Studerende: 100 kr.
Firma: 420 kr.
Konto nr.: 5366-0000250334
eller Mobilepay 384800

Tilmeld betalingservice

PBS-nr. 30066502, debitorgruppenummer 00001 og dit medlemsnummer i Dansk-Nepalesisk Selskab - ét bogstav efterfulgt af 3 eller 4 cifre (uden bogstav!).

Nepal Vision

Udgives af Dansk-Nepalesisk Selskab.
Oplag 700 eksemplarer.
ISSN 0908-844X

Redaktion

Inger Marie Arildsen (ansv.),
Jørgen Rendsvig, Lone Petersen, Nana Lange, Malte Skov og Knud West Hansen.

Annoncer

1/1 side: 2.000 kr.
1/2 side: 1.100 kr.
1/4 side: 600 kr.

Tryk

LaserTryk.dk

Forside:

Smalltalk på skinnerne
Foto: Søren Lauridsen

INDHOLD

Formanden har ordet Inger Marie Arildsen	3
71½ er ingen alder En jomfrurejse gennem Himalayas højder Af Makia Jørgensen	9
Mahabir Puns besøg i Europa Af Ravi Chhetri	12
Halløj på jernbanen Af Søren Lauridsen	12
Valg i Nepal Af Jan Møller Hansen	18
Et Nepal hvor alle børn lærer Af René Jøhnke	20
Da monsunen kom til Nordsjælland Af Jørgen Rendsvig	26
Forårsvandretur ad Silkeruten Af Susanne Rystok	26
Garden of Ten Seasons Af Jørgen Rendsvig	28
Frivillig på et bibliotek i Nepal Af Jørgen Ledet	30
Afvikling af Flying Aid Nepal Af Flemming Topsøe	34
Løst og fast Ved Jørgen Rendsvig	36
Reception ved Nepals nationaldag Af Knud West Hansen	38
Ny bogudgivelse Hinduisme i Danmark og i verden	38
Turen går til Samsø Af Karen Galatius	39
Arrangementskalender	Bagsiden

Dansk-Nepalesisk Selskabs synspunkter fremsættes i Formanden har ordet. Holdninger i signerede artikler er forfatterens personlige.

Formand, kasserer og ansvarshavende redaktør
Inger Marie Arildsen
Telefon: 25 67 32 04

inger_marie@nepal.dk

Næstformand
Jørgen Rendsvig
Telefon: 42 40 10 68

jorgen@nepal.dk

Bestyrelsesmedlem og medlem af bestyrelsen for Aarhus-afdelingen
Lone Petersen

lone@nepal.dk

Bestyrelsesmedlem
Ravi Chhetri

ravi@nepal.dk

Bestyrelsesmedlem
Jan Møller Hansen

jan@nepal.dk

Bestyrelsesmedlem
Neil Webster

neil@nepal.dk

Bestyrelsesmedlem
Karen Valentin

karenv@nepal.dk

Suppleant og medlem af bestyrelsen for Aarhus-afdelingen
Tom Udengaard Iversen

tom@nepal.dk

Suppleant
Hans Hjordt Hansen

hans@nepal.dk

Suppleant
Lissi Tind Andersen

lissi@nepal.dk

Suppleant
John Ehbrecht

john@nepal.dk

Billedredaktion og layout af Nepal Vision.
Knud West Hansen

knud@nepal.dk

FORMANDEN HAR ORDET

Selv om der endnu er lidt tid til bladet skal i trykken, har jeg allerede nu sat mig til tasterne. Om godt to uger tager jeg nemlig til Nepal for at nyde naturen, kulturen, bjergene og alle de dejlige mennesker, som jeg møder på min vej. Jeg har sjældent - om nogensinde - mødt så stor imødekommerhed og gæstfrihed, som jeg har på mine rejser i Nepal. Det er tre årsiden, jeg var der sidst, så jeg glæder mig til at se, hvor meget der er forandret. Da jeg var på ambassaden for at få visum, fortalte de, at der var travlhed på grund af mange visumansøgninger. Det er forhåbentlig et tegn på, at nedgangen i antal rejsende til Nepal er vendt, og at vi igen kan nærme os de godt 4.500 danske rejsende, fra før coronaen ramte os. I 2021 var der under 500 danske rejsende.

Ved du i øvrigt, at du også kan møde Nepal mange steder i Danmark? På selskabets hjemmeside www.nepal.dk kan du under 'Nepal i Danmark' finde information om, hvor du kan spise nepalesisk mad, købe nepalesiske produkter, og hvem der kan hjælpe med din næste rejse til Nepal. Du kan også finde information om NGO'er, der arbejder i Nepal. Hvis du vil læse tidligere numre af Nepal Vision, finder du dem også her. Det er bare med at gå på opdagelse.

I september mødtes bestyrelsen til strategiseminar. Her drøftede vi, hvad vi skal have fokus på i 2023. Som sædvanlig er det højt prioriteret, at vi to gange om året kan sende jer et medlemsblad af samme høje kvalitet som det, du nu sidder med i hånden. Det andet prioriterede emne er fore-

dragene og arrangementerne, hvor vi udover, at de fortsat skal være gode, varierende og attraktive, vil have fokus på, hvordan vi kan forøge deltagertallet, så vi kommer på niveau med deltagelsen før corona. Endelig vil vi have fokus på at forenkle vores interne administration. Selv om du nok ikke mærker det, bruges der en del ressourcer på at vedligeholde medlemsregister, udsendelse af mails, kontingentopkrævninger, regnskab og meget mere. Vi har derfor besluttet at implementere et system, der er målrettet foreningsadministration.

På trods af udfordringer med inflation, knaphed på energi og uro i verden håber jeg, at du og din familie kommer godt igennem vinteren og får en rigtig god, varm og fredelig jul.

I. Arildsen

71½ ER INGEN ALDER

EN JOMFRUREJSE GENNEM HIMALAYAS HØJDER

Tekst og foto: Makia Jørgensen

Manaslu er med sine 8.153 meter verdens ottendehøjeste bjerg - og en af Himalayas allersmukkeste tinder. Men trekkingturen rundt om bjerget kulminerer med den imponerende Larkya La pasovergang i 5.106 meters højde, og hvordan går det, når man udsætter en førstegangstrekket på 71 ½ for den tur.

I et festligt i en baghave i udkanten af Tønder er ca. 30 mennesker samlet til fødselsdagsfest. Der er langt mellem stolene, og bordene er spredt ud. Der er gjort et hæderligt forsøg på at holde afstand, så det private arrangement ligger inden for de på dette tidspunkt gældende coronarestriktioner.

”Vi har talt om sådan en tur her i årevis” siger jeg og giver min far et klap på skulderen foran alle gæsterne. Min stemme ryster lidt, og der er død stille i teltet.

”Derfor har jeg nu taget beslutningen for dig. For os. Så det kan nå at blive til noget, mens du stadig kan.”

Min far svarer ikke. Han prøver, men han kan ikke. Det er den første gang nogen-

sinde, jeg har set ham med tårer i øjnene. Han er fyldt 70 år i dag, og jeg har lige foræret ham en vandreferie for os to til Nepal.

Halvanden års pandemi senere

Halvanden års pandemi og nedlukning senere kan vi endelig sætte os ombord på flyet til Nepal. Vi skal rundt om Manaslu, et af Himalayas 8.000 meter-bjerge, og undervejs topper ruten ved det 5.106 meter højde Larkya La-bjergpas. Min far er nu 71 ½, og han har aldrig været på vandretur eller i højderne før.

Energiviveauet er bimplende højt, da vi stiger ombord på flyet i Kastrup Lufthavn. Tænk, at det kan lade sig gøre! Mundbind kan rende os, bare vi kommer afsted. Efter en lang flyvetur lander vi i Kathmandu, og da Prasanth fra Kipling Nepal

hænger kæden af morgenfruer om min fars hals og byder velkommen, må min far kæmpe for at holde et imponeret grin tilbage.

Velkommen til ingenting

”Det her er sådan en køretur, man ser videoklip af på Youtube!” griner min far, mens vi stædigt holder fast i håndtagene over bilens vinduer for at undgå at blive kastet rundt. At sige, at vejen til Soti Khola er ujævn, er en grov underdrivelse. Med adskillige Nepalrejser bag mig tænker jeg knap nok over det, men min far er meget fascineret af vejenes dårlige tilstand. Jeg ærgrer mig bare over, at jeg ikke tog en søsygepille fra starten.

Soti Khola er en beskeden flække beliggende i 710 meters højde i Manaslu-området

i den centrale del af nepalesisk Himalaya. Det er her, vores trek starter, lige midt i ingenting. Efter sigende er byen vokset en del i løbet af de sidste 30 år, og det får mig til at overveje, om ”byen” mon oprindeligt bestod af mere end to haveskure og et hul i jorden.

Min far læner sig ud over balkonen på vores lille tehus. ”Her ser altså ikke så slemt ud, som du havde sagt.” Det har han ret i. Hjemmefra har jeg forberedt ham på, at standarden for overnatning på landet i Nepal er en anden end i Danmark, og jeg har, for en sikkerheds skyld, overdrevet lidt.

Samme aften bliver vi briefet grundigt om ruten af vores lokale guide, Nima, og han introducerer os til sin bror Dendi, som er vores bærer på turen. ”I was thinking, this

is something special,” siger Nima med et charmerende smil, da jeg fortæller ham, at rejsen er min fars 70 års fødselsdagsgave. Nima har aldrig før haft nogen over 70 år med rundt om Manaslu.

Nepali flat

Da vi står klar på stien næste morgen, er det køligt. Vi må i gang, så pulsen kan komme i vejret! Min far får hurtigt styr på vandrestavene, og snart går det fremad, som om han aldrig har lavet andet. Vi går på en flad, nyetableret bilvej. ”Det her er nem vandring”, siger jeg henkastet efter nogle timer. Den logik kan min far dog ikke helt følge, for solen bager nu ned, og de stejle klipper omkring os giver ingen skygge.

Vores første dag på fødderne slutter med en dukkert i floden ved Kholabensi i 1.000 meters højde. ”Det var noget nyt,” griner min far efter sit første flodbad nogensinde.

En halv dag senere er det slut med flad vej. Et nyligt jordskred har begravet vandrestien, og der er siden blevet skabt en sti, med form som en slatten sytråd, gennem skredet. Min far går til det nye terræn med entusiasme, men han undgår alligevel ikke at skride flere gange i de løse sten.

”Kan du se, hvorfor jeg kaldte det første stykke for ’nem vandring’?” stikker jeg med et grin. Det er samtidig her, jeg opdager, at de meget dyre vandrestøvler, han investerede i inden afrejse, allerede er ved at gå op i limningen - efter halvanden dag i bjergene. Godt, jeg har taget gaffatape med!

Syv dage i Tibet (i Nepal)

De næste par dage bliver vandredagene længere, og jeg begynder at kunne se, at en smule træthed sniger sig ind på min far. Det er også forventeligt med otte timers nepalesisk op og ned om dagen. Humøret er dog fortsat højt, og jeg må give ham, at

han tager udfordringen som en champ. Efter en nat i Deng, hvor vi får rejsens suverænt bedste måltid (seriøst, hvis du nogensinde er i Deng, så prøv deres hjemmelavede grønsagslasagne!) og en nat i Namrung, hvor kvaliteten af deres varme bruser til min store overraskelse er bedre end min egen derhjemme, får vi de første kig til smukke Manaslu nær landsbyen Lho. Vi er nu på vej ind i det tibetanske Nepal.

I Lho besøger vi den store gompa, som hviler på en bjergtop lidt over byen. Jordskælvne i 2015 lagde det flotte gamle kloster i ruiner, og der er siden blevet bygget et nyt, som kun mangler et blive malet udenpå. Det er første gang, min far oplever den skrigende farvelade, som er interiøret af en rigtig Himalaya-gompa. Han taber næsten underkæben i forundring. I mit stille sind forbander jeg den kedelige, umalede facade.

Messende munke og butter tea

Efter Lho kommer vi til Samagaun, den største by på ruten. Her håber vi på at finde vandrestøvler, der kan erstatte min fars efterhånden gabende katastrofe af en spritny støvle. Gaffatape kan fikse meget, men jeg er alligevel betænkelig ved at satse hele turen på den spinkle rulle, jeg har taget med. Desværre viser Sama sig at være en bunke sten, der danner småhuse og ikke meget andet. Her er et helt ikke-eksisterende udvalg af egnet fodtøj – gaffatapen forbliver vores livline.

Vi har to dage i Sama, og i al den tid møder vi fire andre trekkere. Det er flere, end vi har set på hele ruten indtil nu. Her, lige efter genåbningen post pandemien, er der ikke meget gang i stien. Vi bruger den ekstra dag i Sama til at besøge byens gamle gompa - en færdigmalet en af slagsen! Yay! Indenfor sidder munkene på gulvet og

messer. Jeg kan se, at min far og jeg er på grænsen til at være mere interessante, end deres religiøse skrifter, så vi bliver ikke så længe. Arbejdsro skal der jo til.

Om eftermiddagen tager Nima os med på rundtur i Sama. Han har en ambition om at få os inviteret indenfor i et lokalt hjem. Udfordringen er bare, at dem han kender i Sama, pt. ikke er i byen. Det løser sig dog, da Nimas høgøjede spotter en lille dreng ude foran et hus. Nima snakker med drengens mor gennem porten. Han får aftalen i hus. Succes! Snart sidder min far, Nima og jeg på første sal i et lille hjem i Sama og drikker saltet tibetansk butter tea (som det viser sig, at min far faktisk kan lide!). Den lille dreng poserer ivrigt for mit kamera, mens han slubrer sin te og griner over hele femøren. Turens kulturelle højdepunkt er nået.

Mennesker!

Fra Sama fortsætter vi til Samdo, og her sker der noget interessant: Vi møder omkring 10-12 trekkere som os selv. I Samdo er der nemlig kun to tehuse, så i dem sam-

les alle, der har udset sig Larkya-passet som mål. Jeg bider mærke i en mor med to drenge, der ser ret unge ud – efter min vurdering for unge til den højde, vi befinder os i. Min far falder i snak med en ældre, tysk læge, der viser sig at være en smule yngre end først antaget. Min far er bestemt alderspræsident blandt de fremmødte, og det fryder ham.

Næste morgen sætter vi kursen mod Dharamsala, rutens højst beliggende overnatningssted i 4.400 meters højde. Det er en af turens flotteste dage, hvor har vi Manaslu og en række andre hvide tinder på vores venstre side. Pludselig bliver vi overhalet af en af drengene, vi så i Samdo aftenen før. Han har fart på – alt for megen fart! Drengen er opkogt i ansigtet, han hiver og flår efter vejret, men presser stædigt frem, opad, op, op.

”Hey, hey, slow down, slow down,” prøver Nima, men drengen ignorerer ham. Snart er han langt foran os. Nima og jeg udveksler et blik, der siger, det der kommer til at ende galt!

Fremme ved Dharamsala konstaterer jeg, at der er blevet bygget et nydeligt blikskur, så man ikke længere behøver overnatte i den gamle stald, jeg hjemmefra er blevet advaret om. Fremskridt! Omgivelserne ved Dharamsala er helt fantastiske, men den fred, der hviler over os heroppe, varer ikke ved.

Jeg taler med et ungt amerikansk par, hvor manden har kæmpet med højdesymptomer i flere dage. Imens render moren til de to drenge rundt og spørger mere eller mindre tilfældige mennesker til råds. Drengen som tidligere tonsede forbi os på stien, er blevet syg. Han har kastet op fem gange, og nu ligger han inde i sin seng og græder. Deres lokale guide sidder og drikker te i spiseskuret.

”But it’s not altitude sickness,” insisterer moren. Da jeg spørger hende, hvorfor hun mener det, siger hun, at han vist ikke har hovedpine. Jeg må forklare hende, at sådan hænger det altså ikke sammen. Efter en længere snak mellem moren, Nima og jeg, hvor jeg også tager et kig på drengen (der har en torden af en hovedpine!), får vi

endelig overbevist moren om, at hun skal tage børnene ned i lavere højde.

Show time!

Samme nat går alarmen på vores smartphones kl. 3. Udenfor er himlen sort, og vi stimuler sammen i spiseskuret til morgenmaden. Jeg undrer mig over at se, at amerikaneren er oppe og tilsyneladende har planer om at forsøge sig med Larkya-passet.

Min far er spændt som en fjeder. Det her er dagen, vi har ventet på i halvandet år, den ultimative test for hans usædvanligt stærke enoghalvfjerdsårige korpus. Han har det fremragende, ikke så meget som en smule

hovedpine – men jeg har jo, til hans store glæde, også micro-managed hans adfærd i højden gennem hele turen.

Vi bevæger os afsted i pandelygtens skær. Det er show time! Forrest går den tyske læge, og et stykke bag os følger amerikanerne. Da solen står op og farver bjergtoppene gyldne, kan vi næsten se op til Larkya-passet. Eller det tror vi i hvert fald. Opstigningen til passet viser sig dog at være ca. firs år lang og fyldt med falske toppe. At der ligger så meget tøsne, og at vi kontinuerligt falder igennem og sidder fast i gletsjerspalterne, hjælper heller ikke ligefrem på tempoet.

Vi nærmer os de magiske 5.000 meter. Tynd luft er et fremmed fænomen for min far, som må hive mere og mere efter vejret. Foran os springer bærer Dendi rundt med gud ved hvor mange kilo på ryggen og finder vejen gennem gletsjeren for os. Han er en champ af den nepalesiske art. Til sidst er vi dog gået forkert så mange gange, at amerikanerne indhenter os. Manden slæber sig frem og ligner en flad pakke rugbrød.

Pludselig hører vi gråd og hulken. ”I just don’t want him to die op here!” Den amerikanske kvinde bryder sammen, mens hun sidder fast i gletsjeren. Manden, hendes kæreste, er kollapsede på isen, og deres guide

er ved at gå. Nima råber efter guiden, at han skal tage sig sammen og hjælpe sine klienter. Der skal i min erfaring ellers meget til, før en nepaleser taber ansigt på den måde. Jeg udveksler et blik med min far. Det er paradoksalt at tænke på, hvor forskellige steder vi er mentalt, amerikanerne og os, selvom vi er på samme rute. Ikke engang et foto på toppen får amerikanerne anstrengt sig til, mens min far og jeg har en (langsom) fest.

Min far udstøder et sejrbrøl af de store, da vi kort tid efter står på toppen af passet. 5.106 meter i Himalaya, i en alder af enoghalvfjerds år! Jeg når lige at se mig om for at sikre mig, at han ikke har udløst en lavine. Det er et kæmpe øjeblik, han aldrig havde troet, han skulle opleve!

Knap nok i live

Samme aften sidder min far på sin seng og hiver efter vejret. Vi er gået helt ned til 3.800 meters højde i Bhimtang, men vejen har været lang, og jeg har slet ikke tal på, hvor mange gange vi har siddet fast i gletsjeren undervejs. "Prøv lige at holde vejret," siger jeg til ham, så jeg kan få en fornemmelse af hans vejtrækning. Jeg skal lige sikre mig, at han ikke har samlet en omgang lungeødem op på vejen til de 5.000 meter. Men han fejler intet, er bare blevet kold under den lange nedstigning.

Dagen efter er alt fint, hvis man altså ignorerer den brændende ømhed, jeg mærker, hver gang jeg bevæger mit ansigt.

"Vi glemte solcremen i går," siger jeg. Min far har også fået hummeransigt, men toppen af hovedet har huen holdt kridhvid. Med mere hår på siderne af hovedet end på toppen, ser det nu ud som om, han er trukket i en skaldet klovneparyk. Himalaya-sol giver virkelig bøllebank!

På vejen ned gennem de blomstrende rododendronskove møder vi amerikanerne igen. Vi spiser frokost i samme tehus. Manden, som jeg først nu lærer at kende, hedder Jesse og er i bedring, men han kan stadig ikke få andet indenbords end tør ris og cola. "Well, at least, you're alive," siger jeg til ham. Jesse griner. "Honestly, barely! A part of me definitely died yesterday." Min far har svært ved at holde smilet tilbage. Uanset om Jesse vil det eller ej, har han krydret min fars oplevelse af Himalaya med en god portion drama.

Happy birthday tooouuuuuoo!

Vi slutter vores fantastiske rejse i den lille Vi slutter vores fantastiske rejse i den lille landsby Tal. Det er næsten ikke til at fatte, at det hele er ved at være slut. Halvandet års lang ventetid, og nu står vi pludselig på den anden side.

Vi har timet turen sådan, at sidste vandredag falder sammen med min 34-års fødselsdag. Bare fordi, det var sjovt. Da jeg henkastet fortæller det til Nima, dagen før vi ankommer til Tal, får han lys i øjnene. "You should have said it," siger han, "but it's okay, we will figure something out."

Figure something out? Jeg har ikke bedt om noget, men det synes Nima at ignorere. Da vi aftenen efter sidder i tehuset i Tal, går lyset pludselig ud.

"Jeg tror, de har gang i noget," siger min far, og han får ret. Snart lyder der sang: en gebrokket udgave af Happy Birthday, som er sprængfyldt med nepalesisk charme. Nima og Dendi går forrest i et lille optog, som består af personalet i det lille tehus. Han holder en rund chokoladecake med glimtende lyserød glasur og fire levende lys i hænderne.

Min far griner, og jeg selv bliver næsten overvældet. Hvordan de har formået at stable det på benene her, midt ude i næsten ingenting med kun en dags varsel, er ufatteligt.

Lige dér er det hele perfekt. Fødselsdag i Himalaya sammen med min far, der kan være stolt over at have klaret sig igennem hele turen uden så meget som lidt højdehovedpine. Det er helt sikkert en præstation, der må udløse ét styk broderet minde-t-shirt til os hver i Kathmandu.

Makia har de senere år besøgt og besteg bjerge i Nepal og arbejder med marketing og som turlleder i Kipling Travel.

MAHABIR PUNS BESØG I EUROPA

Af Ravi Chhetri

- HVEM ER MAHABIR PUN?
- HVAD ER NIC NEPAL?
- OG HVAD ER 'RAMON MAGSAYSAY PRISEN'?
- LÆS MERE OM DET HELE HER

I foråret 2022 foretog Mahabir Pun en rejse til en række europæiske lande. Formålet var at udbrede viden om NIC Nepals arbejde samt ikke mindst at skaffe sponsorbidrag til centrets fortsatte virksomhed. Men hvem er denne Mahabir Pun?

Om Mahabir Pun

Mahabir Pun, der nu er 67 år, er født og opvokset i en landsby – Nangi – i Myagdi i Gandaki provinsen. Faderen havde været Gurkha-soldat og brugte hele sin opsparing på at give sin søn en uddannelse. Et scholarship gjorde det muligt for Mahabir Pun at få en uddannelse på University of Nebraska, USA, i naturvidenskab, hvorefter han vendte tilbage til sin landsby i Nepal og begyndte at undervise i den lokale skole. Han er siden kendt for sit arbejde med at udnytte trådløse teknologier til at skabe udvikling i fjerne egne i Himalaya. Han fik tilnavnet "Wireless Man" på et tidspunkt, hvor større byer som Kathmandu og Pokhara kun havde begrænset adgang til trådløse net. Han skaffede sig kasserede computere fra Japan, Malaysia, Australien, Singapore og USA, etablerede opladning fra to små generatorer, drevet af et nærliggende vandløb. Generatorerne havde han fået forærende af nogle bjergbestigere fra Singapore på vej til Everest. På denne måde kunne han starte undervisning i brug af computere for både elever og kolleger i landsbyen. Han fik etableret internetforbindelse til Nangi i 2003 efter at have fået BBC til at hjælpe med at skaffe ideer til en løsning. Løsningen blev et datalink til Pokhara ved hjælp af hjemmelavede parabolantenner, der blev sat op i træer. Han brugte siden droner

til at transportere medicin hurtigt til fjerne landsbyer i bjergene, hvor landtransport ville tage lang tid. Det er karakteristisk for Pun, at udfordringer er til for at blive overvundet. Hans vedholdenhed skaffer løsninger, hvor andre ville have givet op for længst.

I 2007 blev Mahabir Pun tildelt Ramon Magsaysay prisen i "community leadership" i anerkendelse af hans innovative anvendelse af trådløs teknologi i Nepal til at bringe fremskridt og udvikling til fjerne bjergegne ved at forbinde sin landsby med den globale landsby. Prisen kaldes ofte Asiens Nobelpris. Dette er den fornemste af en række anerkendelser, Mahabir Pun har modtaget. Ligeledes i 2007 udnævnte hans gamle universitet i Nebraska Pun til æresdoktor.

Dr. Mahabir Pun er således en social entreprenør, en idealist, der tror på, at Nepal har brug for teknologisk udvikling, og at landet har tilstrækkelig talentmasse til at kunne drive denne udvikling frem selv. De unge skal blot have de rette muligheder for at kunne udvikle sig.

NIC Nepal

NIC Nepal, National Innovation Center Nepal, blev etableret den 9. november 2012 som en nonprofit selvejende institution. Centerets formål er at give Nepal økonomisk fremdrift gennem forskning, innovation og teknologi. NIC Nepal drives primært for midler, der er doneret ved crowd-funding i mange forskellige lande, og cente-

Mahabir Pun (nr. to fra højre) på besøg hos Flemming Topsøe (nr. to fra venstre) sammen med (fra venstre) Ravi Chhetri, Radha Krishna Sapkota, Gurudatta Lammichane og Hari-Krishna Neupane

ret ønsker at stille muligheder til rådighed for innovative, talentfulde og passionerede mennesker og at fastholde dem. Centeret arbejder målrettet på at skabe dynamiske muligheder for at sikre teknologisk og økonomisk fremgang i Nepal og på at forhindre talentfulde nepalesere i at forlade landet for at søge bedre muligheder i udlandet.

Pun i Danmark
Besøget i Danmark var et led i en turné til 16 lande. Puns program for tre tætpakkede dage sidst i april kom også til at omfatte i et foredrag den 28. april for Dansk-Nepalesisk Selskab i Forsamlingshuset på Onkel Dannys Plads på Vesterbro i København.

Desuden besøgte han danske samarbejdspartnere, Innovationscentret på Danmarks Tekniske Universitet (DTU Skylab) og Bio-Innovation Institute i København. Den 30. april mødte Mahabir Pun nepalesere, der bor i Danmark ved et møde i København. Arrangementet var organiseret af det nepalesiske videnskabelige, akademiske og faglige panel i Danmark (NepSAP). Ved begge foredrag præsenterede Pun i korthed historien om etableringen af NIC Nepal. Han præsenterede også fremskridtene for en række projekter, NIC Nepal har udviklet, og udfordringerne ved at drive NIC Nepal.

Specielt fik vi i Danmark mulighed for at få nærmere information om NIC Nepals aktiviteter under COVID-19-krisen i Nepal. NIC begyndte at producere personlige værnemidler (PPE, Personal Protective Equipment), da disse ikke var tilgængelige i Nepal i lighed med de fleste andre steder. NIC Nepal har også designet og produceret forskellige andre produkter, som der var brug for under COVID-19-krisen, for eksempel: ansigtsskærme, coronapodnings-

opsamlingsbokse, enhed til rensning af luft for smitte, respiratorer, desinfektionsbokse, der benytter ultraviolet lys, robotter til at køre mad og medicin til patienter i isolation, næsepodningspinde, kropsposer til afdøde og stof til ansigtsmasker.

Mahabir Pun beskrev, hvorledes centret arbejder med innovation. Mennesker med en ide, der kan løse nogle af landets udfordringer, kan henvende sig til NIC Nepal. Centeret kan i projektets indledende fase stille midler, resurser og lokaler til rådighed. Man kan simpelthen bo og få sin mad på centeret. Når projektets bæredygtighed er dokumenteret ved en proof-of-concept, hjælper NIC Nepal med at identificere markedet for produktet og med at få produktet frem til markedet.

Blandt de mange initiativer, NIC Nepal er involveret i, er teknologi til landbrug, modernisering af sundhedsvæsenet, kunstig intelligens, software samt IT og digital sundhed. Blandt de produkter, der allerede er i brug på markedet, er en slags minikuvøse, blindvinkelkamera og et elektronisk faktureringsystem.

Mahabir Puns besøg i Danmark blev koordineret af Ravi Chhetri, mens indkvarteringen blev håndteret af chargé d'affaires på Nepals ambassade i Danmark.

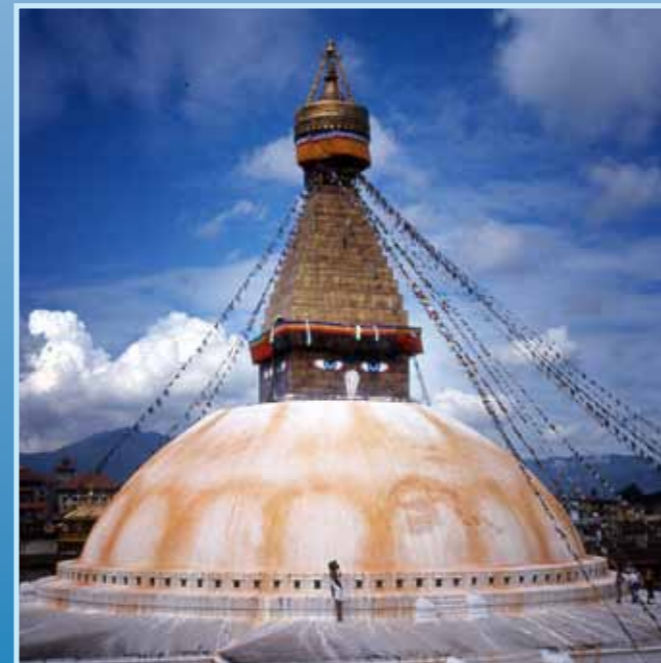
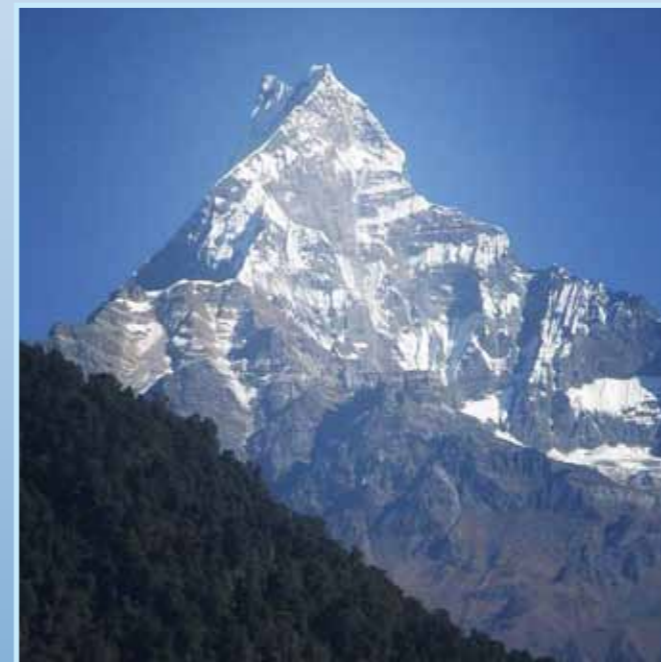
Se mere på nicnepal.org/

Ravi Chhetri har boet i Danmark siden 2006. Han er seniorforsker på Institut for Miljø- og Ressourceteknologi på Danmarks Tekniske Universitet og er formand for NepSAP.

HIMALAYA SKY
TRAVEL AND ADVENTURE
Join us for the journey you dream of

Mine varmeste anbefalinger til at vælge Himalaya sky som din næste rejsepartner til Nepal.

Martin Petersen
Micro-biogas Nepal

Drømmer du om at udforske og opdage Nepal? Vi er lige her for at give dig den mest mindeværdige oplevelse og enestående service på de unikke destinationer i Himalaya

Kulturture • Helikopterture • Vandring • Mountain Biking • Bjergbestigning • Rafting

himalayasky.com

For mere info kontakt info@himalayasky.com eller Martin.p@ure-smykker.dk

Isolationshætte til brug for svært syge COVID-19-patienter under transport

HALLØJ PÅ JERNBANEN

Tekst og foto: Søren Lauridsen

DER HAR IKKE VÆRET MEGET TOGDRIFT I NEPAL, MEN NU ER NYE TIDER LANGSOMT PÅ VEJ I MADESH-PROVINSEN. MEN NEPAL ER STADIG NEPAL.

De fleste mennesker forbinder Nepal med Himalaya, Sneens hjem. Langt færre ved, at Nepal og Indien er forbundet med en 36 km lang jernbane. En ny, tilmed international, togrute i Nepals lavland, Terai, forbinder Kurtha ved Janakpur i Nepal med den indiske grænseby Jaynagar i delstaten Bihar og dermed med det indiske jernbanelenet. Ruten skal senere forlænges mod nord til Bijalpura, Bardibas, der ligger ved Nepals længste vej, den 1026 km lange East-West Highway.

Den gamle bane

At kalde ruten for ny er imidlertid ikke helt korrekt. Den er genanlagt med såkaldt indisk broad gauge skinneafstand (167,6 cm) efter at have været lukket en del år. Englænderne konstruerede i 1937 Nepal Railway, og ruten blev kaldt Janakpur Rail-

way. Dette tog og jernbanen havde narrow gauge skinneafstand (76,2 cm). Dengang var området omkring Nepals hellige by Janakpur meget skovrigt, og engelske firmaer kunne forholdsvis nemt fragte tømmer videre med Indiens store jernbanelenet, bl.a. til Calcutta (nu: Kolkata), hvorfra der kunne sejles mod andre kontinenter. Senere blev der koblet passagervogne på, da Janakpur var en vigtig pilgrimsby for hinduer – også fra Indien.

Jernbanens deroute startede for alvor i 2001. Den nordlige del af linjen, mellem Bijalpura og Janakpur, blev brutalt lukket af naturens kræfter, da en del af skinnelegemet samt to broer skyllede væk i den voldsomme sommerregntid. Derefter kørte man kun mellem Janakpur og Jaynagar. De to lokomotiver, fem 'pas-

sagervogne' og de resterende skinner var allerede da i ekstremt dårlig stand. Selvom lokomotivet kørte med sneglefart på det smalle og ujævne skinnelegeme, gængede passagervognene op og ned samt fra side til side, nærmest som et skib på et hav. Der var hele tiden nedbrud på materiellet, og de efterhånden få afgangsgjorde, at der altid var alt for mange passagerer ombord.

Toget var i bogstaveligste forstand overfyldt. Mange passagerer sad på taget af vognene og endda på selve lokomotivet. Der var flere ulykker med fatal udgang. Det var kun et spørgsmål om tid, før jernbanen lukkede, for der var absolut intet vedligehold, trods rutens store popularitet. Kun få af passagerne betalte – nemlig de, der kom først og fik en bænkeplads.

Lav sofa og indkøbscenter

Hvor er mor?

Selvkørende tog

Det første dødsstød indtraf i august 2012 med en meget bizar ulykke. Årsagen var en kombination af både mekanisk og menneskelig deroute. En lokofører var ved at fylde brændstof på det ene lokomotiv i Jaynagar, Indien. Hvad der herefter gik galt, er ikke blevet klarlagt. Nogle rygtter sagde, at hændelsen nok skyldtes, at en abe havde overtaget styringen af Janakpur Railway. I al fald begyndte lokomotivet pludseligt at køre – uden lokofører! Heldigvis var passagervognene endnu ikke koblet til, da det tonstunge lokomotiv stak af over grænsen til Nepal og fortsatte den 30 km lange rute. Under normale forhold tog det 2½ time at gennemføre ruten, men det førerløse tog gennemførte ruten på kun 45 minutter! Måske havde lokomotivet ambitioner om at blive opgraderet til Express tog? Det lykkedes i sidste øjeblik at stoppe toget ved at åbne et mekanisk sporskifte kort før Janakpur station, hvor det blev ledt ind på et i forvejen ødelagt sidespor. Monsunen havde gennem et par måneder omdannet jorden her til en mudderpøl, så det frembrusende lokomotiv satte sig uhjælpeligt fast. Heldigvis kom ingen til skade.

Men det fik sig en spektakulær - nærmest atletisk afslutning! Lokomotivet satte både banerekord og derefter den måske korteste

opbremsning i hele jernbanehistorien? Det nu rustne lokomotiv står her stadig som et monument over dårlig drift, manglende vedligehold samt dårlig uddannelse.

Herefter var der kun et udkørt lokomotiv tilbage til at tage hele slæbet. Det blev nærmest en hverdagshændelse, at en vogn røg af sporet, eller at akslerne knækkede. I 2014 ophørte togdriften.

Ny bane bygges

Det blev derefter besluttet at danne et statsejet Nepal Railway samt at bygge en ny bredsporet jernbane, der kunne kobles direkte på Indiens 68.000 km lange jernbanelinje. I maj 2019 inviterede Nepal Railway Indiens Konkan Railway (Mumbai - Mangalore) til samarbejde om at drive jernbanelinjen. To nye diesel-elektriske lokomotiver samt fem passagervogne - heraf to med aircondition - blev bestilt hos den indiske togproducent Medha. De blev leveret den 18. september 2020, hvor skinnelægget også var køreklart. Et par prøvekørsler blev foretaget.

Men togdriften styres især af andre kræfter. Nepal skiftede, som så ofte før, regering. Tidligere beslutninger blev annulleret, og nyt personale skulle ansættes. Til stor skuffelse for borgerne blev opstarten ud-

sat. Det er muligt, at jernbanedriften i Nepal nu var blevet bredsporet, men den politiske ledelse må indimellem betragtes som smalsporet.

Jernbanelegemet ligger, af hensyn til monsunen, højere end omgivelserne, og skinnerne er - selv uden tog - meget populære blandt fodgængere og handlende. Her ånder fred og ro, da der ikke kører faretrunde biler - og kun ganske få motorcykler. Skinnerne er endda gode at sidde på, og i de sidste fire år er der opstået små markeder op ad skinnelægget. Især ved jernbaneoverskæringerne, hvor trafikken er tæt. De tohjulede køretøjer har dog svært ved at passere mange af overskæringerne, da der er for stor højdeforskel mellem skinner og 'vej'. Jeg så flere cykler og motorcykler vælte. Troen på egne køreevner er alt for stor blandt de fleste mænd, og nærmest ingen har tålmodighed til vente, til det bliver deres tur. At krydse en forhindring betyder som hovedregel, at man kører ind foran de andre trafikanter, hvad enten det er motorcykler, biler, cykler og fodgængere. Det er totalt lige meget, om det er med- eller modkørende. Hornet er konstant i brug: Her kommer jeg, flyt dig!

Kvinderne derimod trækker - som regel - fornuftigt deres cykler over. De fritgående

hunde, geder og køer går over, hvor det passer dem, mens de mere forsigtige vandbøfler skal ledes over ved overskæringerne.

Prøvekørslerne starter

Nye prøvekørsler blev sat i gang i februar i år, 1½ år efter planen. Man startede op med en firehjulet motoriseret skinne-trolley. Testpiloten Bideswar Thakur havde ombygget sin motorcykel, en ældre Yamaha RX 100, så den blev skinneklar med kickstarter, udstødningsrør, gashåndtag samt - det vigtigste i både indisk og nepalesisk trafik - et horn, der virker! Efter et par spark på kickstarteren og lidt opstartsrøg tøffede den af sted. Men Janakpurs borgere og de fritgående dyr er ikke vant til reguleret færdsel på skinnerne - kun mellem dem. Så Bideswar måtte hele tiden både dytte, bätte samt råbe for at få alle levende væsener væk fra skinnerne. Indimellem måtte han stå af og enten argumentere eller skubbe. Selv om køer og geder har horn, forstår de ikke lyden fra et elektrisk horn, og om der snart kommer tog, rager dem et dyt.

Første prøvekørsel med et regelret togsæt og uden passagerer blev sat i gang den 13. februar 2022. Jeg var så heldig at få lov til at være ombord, da toget første gang langsomt tøffede af sted. Jeg blev meget

positivt overrasket over togets stand, helt moderne international klasse. I mine mere end 40 år med togrejser i Indien og Nepal, har jeg aldrig før oplevet så flot og moderne et tog. Ingen støj eller møg, slet ingen bumpende metallisk skrigende skinnelyd eller søgang.

Pankan Kumar Ojha, en indisk ingeniør, stod for testkørslerne. Han mente, at toget var klar. Dog kritiserede han, at der kun var western style WC. Mange indere og nepalesere bryder sig ikke om at sidde på et toiletsæde, og det er risikabelt at sidde på hug på sædet under kørslen. Så her vil der opstå problemer. I øvrigt var Pankan ikke selv begejstret for at køre i tog. Som ansat i jernbanevæsenet har han pligt til at meddele, når han er med et tog, og der er altid noget i vejen med togene i Indien. Så han kan aldrig nyde en togrejse.

Under prøvekørslen, hvor vi havde en hastighed på 10-15 km i timen, stod folk langs banelegemet med nysgerrige forventningsfulde øjne og beundrede det flotte nye tog. Mange filmede med deres mobiler.

Efter fem dage med vellykkede kørsler annonceredes det igen, at toget var klar til at fragte passagerer.

Men banen fik først passagerer den 2. april efter en online fællesoptræden med Nepals og Indiens premierministre, Sher Bahadur Deuba og Narendra Modi. Janakpurs borgere var vrede over, at de først 1½ år efter det nye togs ankomst fik lov at bruge det.

Janakpur Dham

Stationen i Janakpur hedder iøvrigt Janakpur Dham.

Hold nu på hat og briller, for det kan blive svært at forstå det følgende, da det er religion.

Dham betyder, at et sted er et vigtigt hindupilgrimsål - især relateret til en af de vigtigste hinduguder, Vishnu. Han bevarer samt beskytter universet og mennesket og sørger for, at det gode besejrer det onde. Vishnu har ti inkarnationer/avatarer. Når det har været nødvendigt, har han - indtil nu ni gange - omdannet sig i væsen og form. Vi mangler altså en inkarnation, Kalki, som bliver i formen af en hvid hest. Mon ikke Vishnu snart er på vej, for det kan både Jordens natur og mennesket trænge til.

Vishnus relation til Janakpur er hans syvende inkarnation, Rama, prins af Ayodhya i Indien.

Janakpur

Handel med fisk

Jernbaneoverskæring

Testkørsel fotografering

Hastighedstjek Janakpur testkørsel

Janakpur markedsby

Rama blev gift med den underskønne Sita, 'født' i Janakpur. Sita, hvis navn på sanskrit betyder "plovfuren", blev født som en inkarnation af velstandens gudinde Laxmi. Moderen Bhuma fødte hende i jorden, hvorfra Sita blev pløjet fri af sin far Janaka under et rituelt arbejde. Dette gør Janakpur til et pilgrimssted.

Hvem siger, at religion skal være let at forstå?

Janakpur

Janakpurs smukke og farverige tempel, Janaki Mandir (Sitas fars tempel), er et vigtigt pilgrimsmaal for hinduer i både Indien og Nepal. Især til Rama Navami (Ramas

fødselsdag i marts eller april) og den store årlige, syv dage lange festival Vivaha Panchami, der markerer Rama og Sitas bryllup. Festen starter ifølge den nepalesiske månekalender, Bikram Sambat (BS) på den femte dag i måneden Mangsir (november/december). Tusinder af pilgrimme valfarter hertil, og de foretager såkaldte parikrama, rituelle pilgrimsruter.

Janakpur har et rigt handelsliv med fine markeder og meget dygtige håndværkere. Herudover er Janakpur kendt for den kvindeskabte kunstmalertradition, Madhibani/Mithila. Oprindeligt malede de med fingrene på de mudderbelagte husvægge. Nu bruges meget stærke og klare farver.

Byen Janakpur er absolut et besøg værd – ikke kun for togrejsen.

Det er også en fin måde at rejse ind i Nepal på, hvis man er i Indien. Fra Janakpur er der indenrigsfly til Kathmandu og til Pokhara, hvis man vil undgå de lange busture.

Søren Lauridsen er forfatter og har blandt andet skrevet den første udgave af Turen går til Nepal. Han kan kontaktes på tlf. 2627 9069 og mail mr.lauridsen@yahoo.com.

Pankan Kumar Ojha er indisk tog-ingeniør

Janakpur Station - toget på stationen

Janakpurs Janaki temple

VALG I NEPAL 20. NOVEMBER 2022

Af Jan Møller Hansen

Når du læser denne artikel, har der været valg i Nepal. Den 20. november gik de nepalesiske vælgere til valgturterne for at vælge 275 medlemmer til Repræsentanternes Hus. Valgresultatet var ikke kendt, da artiklen blev skrevet, idet den blev skrevet i midten af oktober måned.

Der har været to afstemninger ved valget til Repræsentanternes Hus. Den ene for at vælge 165 medlemmer fra enkeltmandskredse, den anden for at vælge de resterende 110 medlemmer fra én enkelt, landsdækkende, kreds med partilister og som forholdstalsvalg. Sideløbende med valget til Repræsentanternes Hus er der blevet afholdt provinsvalg til de syv provinsforsamlinger, hvor der i alt er blevet valgt 330 medlemmer. Under 10 procent af de opstillede kandidater har sandsynligvis været kvinder.

Nepal står overfor rigtig mange politiske udfordringer, som politikerne burde tage fat på. Der er ingen tvivl om, at der er emner nok at tage fat på, som burde være relevante i forhold til valget. For en udenforstående kan det dog være rigtig svært at gennemskue, hvad de enkelte partier egentlig står for, og hvad deres mærkesager er? Så det vil jeg afholde mig fra.

på Nepal og landets udvikling. I skrivende stund har flere tusinder mistet deres hjem og indtægtsgrundlag på grund af oversvømmelse i det vestlige Nepal. Naturkatastrofer er et tilbagevendende problem, som hvert år rammer mange nepalesere, og dette er og bliver en udfordring for politikerne. Og så er der det med korrupsion. Hvem er mindst korrump, og hvordan kommer man korrupsion til livs. Dette er givetvis også noget mange vælgere tænker over, når de sætter deres kryds ved et af de mange symboler på stemmesedlen. Udrulningen af føderalismen, som skulle give mere magt og indflydelse til hele det nepalesiske folk og skabe politiske forandring på lokalt niveau, går mildest talt langsomt og opfattes af mange som helt utilfredsstillende. På den anden side har Nepals nationale politik i rigtig mange år, og ikke mindst siden borgerkrigens afslutning i 2006, været totalt domineret og gennemsyret af magtkampe inden for de politiske partier, deres utallige udbrudspartier og blandt partiledere med meget store egoer. Dette har ikke været en køn forestilling, og mange udviklingsmuligheder er gennem årene blevet tabt.

Efter en vellykket valgalliance i forbindelse med landets første føderale valg fusionerede K.P. Ollis CPN-UML og Pushpa Kamal Dahals maoistiske parti i 2018 til Nepals kommunistparti (NCP). Den efterfølgende magtkamp mellem dem splittede deres fusionerede parti. Dette indledte en æra med opbrudspolitik. Madhav Kumar Nepal brød op fra Oli for at danne CPN (Unified Socialists), og Mahanta Thakur forlod Janata Samajwadi partiet (JSP) for at danne Loktantik Samajwadi Party (LSP).

Den femdobbelte premierminister Sher Bahadur Deuba fra Nepal Congress (NC) gik sammen med opportunisten og borgerkrigs-veteranen Dahal samt Nepal, Yadav og Bhattarai for at danne en koalitionsregering. Denne koalition er dog ved at kollapse, da man ikke kan blive enig om at fordele valgkredse. Efter lokalvalget i maj 2022 forlod Baburam Bhattarai JSP for at danne et nyt parti Naya Samajwadi (NSP) og sluttede sig sammen med den tidligere kampfælle Dahal op til valget den 20. november. Og sidst i september gik Rabindra Mishra af som formand for Bibeksheel Sajha efter dårlige lokale meningsmålinger og sluttede sig til det højreorienterede Rastriya Prajatantra (RPP).

Og hvem ved. Der kan ske rigtig meget op til valgets afholdelse den 20. november.

I Nepal er det ganske normalt, at politiske partier med helt modsatte ideologier, hvad end de måtte være, går sammen og danner alliancer. Faktum er, at personlige relationer og magtkonstellationer vejer meget tungere end ideologi og politisk tilhørsforhold. Og dette er noget, som rigtig mange nepalesiske vælgere er godt og grundigt trætte af. Faktisk så meget, at mange vælgere i dag nok lider af apati og desillusion over de politiske ledere og deres partier – de leverer ikke resultater og er øjensynligt mest interesseret i magt og det, der følger med. Dette skinnede klart igennem ved seneste lokalvalg i maj 2022, hvor flere uafhængige kandidater tog vigtige borgmesterposter. Mange stemte på uafhængige kandidater, fordi ingen af partierne længere er troværdige. Der sker interessante ting i nepalesisk politik, og det bliver spændende at se, om de nepalesiske vælgere i højere grad begynder at gå deres egne veje og udenom de etablerede partier. Måske fortsætter denne tendens ved valget i november.

Op til valget den 20. november, og i skrivende stund, handler det for partierne meget om at identificere og nominere kandidater. Der kører mange interne magtkampe og lokale, offentlige demonstrationer indenfor partierne i forsøg på at blive enige, om hvem der skal stilles op for partierne. Listen med kandidater til enkeltmandskredse omfatter typisk højt profilerede navne fra tidligere ministre og ægtefæller til topledere fra Nepal Congress (NC) og Maoisterne, og dette har medført utilfredshed hos andre partifæller i koalitions-partierne.

Shekhar Koirala, der er en af lederne i NC, har opfordret premierminister Deuba til at ændre NC's liste for at sikre, at Koirala-Gagan-Thapa-fraktionen kunne tegne sig for 40% af kandidaterne hos Nepali Congress. Koirala har samtidigt advaret om, at hans tilhængere ikke vil stemme på koalitions-kandidater, hvis fraktionen ikke er repræsenteret. I distrikterne Doti og Baitadi har regionale afdelinger og ledere af Nepali Congress afvist denne valgalliance, og de har ligefrem villet give deres valgkreds til maoisterne. Dette skete også i forbindelse med borgmestervalget i Bharatpur i maj 2022. Der kan meget vel opstå lignende situationer andre steder i landet. Så der er uro internt i statsministerens parti.

Dahal har sikret sig en solid position ved at indgå i alliance med Baburam Bhattarai, som er en respekteret maoistisk ideolog. Men ingen vil sikkert blive overrasket, hvis Dahal i stedet igen danner makkerpar med Oli.

Lokalvalget i maj viste en udbredt utilfredshed med de politiske partiledere, og det resulterede i valgsejre til flere uafhængige kandidater, herunder Balen Shah og Harka Sampang. De nepalesiske vælgere sendte et vink med en vognstang til de gamle partiledere: vi gider jer ikke mere. Dette har blandt andet tilskyndet flere per-

soner uden for den politiske sfære til at stille op i valget den 20. november. Og det bliver spændende at se, hvor mange uafhængige kandidater, som bliver valgt, både til Repræsentanternes Hus og til provinsforsamlingerne. Nogle af de uafhængige kandidater har dannet et politisk kollektiv, Rastriya Swatantra Party, som bl.a. har den tidligere tv-personlighed Rabi Lamichhane, klimaforsker Arniko Panday og tidligere Bibeksheel-leder Pukar Bam i rækkerne.

Statsminister Deuba, som er 76 år gammel, har som sagt været statsminister fem gange. Men astrologer har fortalt ham, at han vil kunne blive statsminister to gange mere. Så.....you never know. Men politiske observatører siger, at vælgerne er dybt desillusionerede efter mange års personlige magtkampe mellem de gamle partiledere og svingsdørsregeringer. Mange vælgere ønsker grundlæggende forandring og yngre ledere i regeringen. Der findes desværre ingen meningsmålinger, der giver en pålidelig pejling på, hvordan partierne står i valgkampen.

Det bliver et spændende valg den 20. november. Uanset udfaldet, som vi i skrivende stund kun kan spå om, så vil valget med meget stor sandsynlighed blive afviklet frit, retfærdigt og ærligt, hvilke også har været tilfældet ved de seneste valg i Nepal. Og dette er i sig selv en meget stor bedrift for den demokratiske udvikling i landet.

Svendborg, 10. oktober 2022

Jan Møller Hansen har arbejdet syv år i Nepal og har bl.a. været valgobservatør for EU ved det nepalesiske valg i 2013.

Kandidatinspiranter - foto: Suman Nepali

Men hvad betyder noget for den nepalesiske befolkning og vælgere? Det kan man godt spekulere over. Er man medlem af et parti, eller har man mange venner i et bestemt politisk parti, så er det ikke svært at sætte sit kryds. Men dette er langt fra tilfældet for mange vælgere, og hvor skal man så sætte sit kryds? Hvad betyder noget for de nepalesiske vælgere?

Faktisk er der nogle få lighedspunkter til det danske folketingsvalg den 1. november. Ligesom i Danmark presser stigende inflation, herunder stigende fødevarerpriser og energipriser, mange nepalesiske vælgere. Men her hører lighedspunkterne nok også op – måske lige bortset fra det med klimaforandringerne.

Der er et betydeligt underskud på den udenlandske betalingsbalance, som presser statsfinansen og de offentlige budgetter. Og det er noget, som vælgere kan mærke, når det handler om at forbedre de i forvejen meget sparsomme offentlige ydelser. Det er heller ikke nemt at finde et godt og nogenlunde betalt job for mange unge nepalesere – heller ikke selv om man har en god uddannelse. De offentlige ydelser indenfor sundhed og uddannelse er heller ikke i top, og har man råd, så bruger man private institutioner og tilbud. Luftforureningen i Kathmandu og de større byer er blandt det værste i verden, og tusinder dør hvert år af luftvejrsygdomme. Klimaforandringerne og konsekvenserne heraf sætter deres præg

33 117 117 | GRACETOURLS.COM

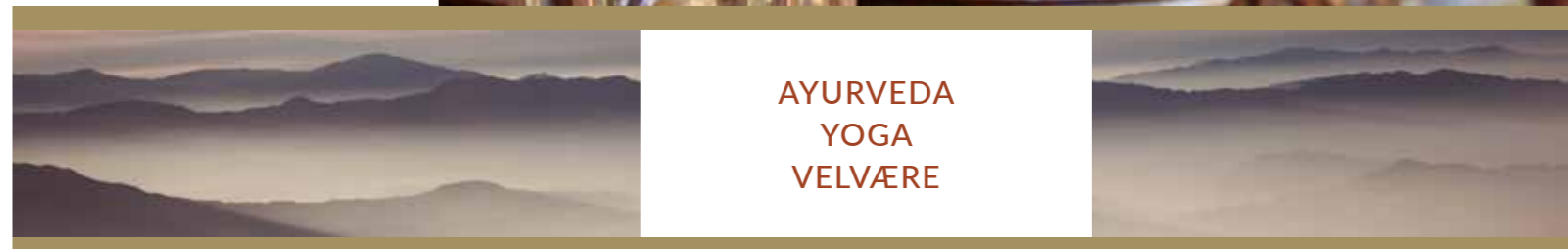

KARMA
KLOSTERLIV
KATHMANDU DALEN

MEDITATION
FORDYBELSE
RO

AYURVEDA
YOGA
VELVÆRE

Skræddersyede rejser til Himalayas smykkeskrin. Kulturspækkede rundrejse og naturmættede oplevelser. Saliggørende ayurveda retreat ved Begnas søen eller fordybelse på nonnekloster i Kathmandu dalen. De bedste drømme er dem vi udlever! Fortæl os om dine og sammen designer vi din drømmerejse ♥

ET NEPAL HVOR ALLE BØRN LÆRER

Af René Jøhnke

Sakker et nepalesisk barn bagud i skolen, er der sjældent nogen hjælp at hente. Det forsøger hjælpeorganisationen Changing Stories at ændre.

Falder du bagud, falder du igennem
Changing Stories' arbejde handler om at sikre, at de mange tusinde nepalesiske børn, der falder bagud i det offentlige skolesystem, får den støtte, de har brug for til at indhente klassekammeraternes faglige niveau.

Allerede i 3., 4. og 5. klasse er nogle af børnene faldet så langt bagud, at de ikke kan læse ét eneste ord på nepalesisk og dermed ikke har nogen chance for at gennemføre deres uddannelse.

Det problem ville René Jøhnke gøre noget ved, og derfor stiftede han NGO'en Changing Stories.

"Virkeligheden er den, at hvis ikke der kommer hjælp udefra, ville der for de fleste af børnene ikke være hjælp at hente, hverken i det nepalesiske skolesystem eller derhjemme," fortæller René Jøhnke.

"Typisk kommer børn, der går i folkeskolerne, fra økonomisk og socialt svært stillede familier, og de er ofte de første i familien til at komme i skole. Forældrene elsker deres børn, men de ved ikke, hvordan de bedst kan støtte op om deres læring," fortsætter han.

På samme tid har skolerne ofte ikke ressourcerne til at tage sig af de allersvageste elever, og lærerne har for travlt med at følge og færdiggøre pensum til at tage hensyn til elevernes faktiske niveau. Når der hverken er støtte i skolen eller i hjemmet, har de elever, der er faldet bagud i skolen, ingen mulighed for at indhente det tabte.

Resultatet er, at tusindvis af børn hvert år ender med at droppe ud af folkeskolen. Mindst ligeså mange ender med at få kæmpet sig igennem, men afslutter skolen uden de færdigheder, de reelt har brug for. At store dele af de næste generationer af nepalesiske børn enten ikke færdiggør deres skolegang, eller ikke har de nødvendige kompetencer til at fortsætte deres uddannelse, har store og vidtrækkende konsekvenser for Nepal som land.

Den globale læringskrise

Det er dog ikke kun det nepalesiske folkeskolesystem, der har et læringsproblem. Ifølge UNICEF kan mere end halvdelen af alle 10-årige i mellem- og lavindkomstlande ikke læse eller forstå en simpel historie på deres modersmål. Efter årtiers fremgang i antallet af børn, der bliver indmeldt i skole, er den største udfordring nu at sikre, at de også lærer noget, mens de er der.

"Det værste, og bedste, ved læringskrisen er, at det er et løseligt problem. Vi har både viden og værktøjer til at sikre, at børn lærer at læse, skrive og regne. Det

eneste, der mangler, er viljen," siger Niha-rika Mainali, daglig leder og medstifter af Changing Stories Nepal, Changing Stories lokale partner i Nepal.

COVID-19 forværrede læringskrisen med børn ude af skole i måneder, nogle gange år, ad gangen. I Nepal lukkede de fleste folkeskoler ned i tre omgange à omkring ni måneder i løbet af 2020, 2021 og 2022. Mange børn havde ikke adgang til læring derhjemme, og millioner vendte ikke tilbage, efter at skolerne åbnede igen. Opgaven med at sikre, at alle børn ikke kun kommer i skole, men også lærer det, de skal, mens de er der, er derfor større end nogensinde.

Vejen til Changing Stories

Det var et egentlig et tilfælde, at René Jøhnke, stifter af Changing Stories, endte i Nepal. I 2014 havde han fået endegyldigt nok af sin hverdag i Danmark. På det tidspunkt var han bachelor i Digitalt Design fra Aarhus Universitet og havde i et års tid drevet en enmandsvirksomhed, der fremstillede designerlamper i træ. Men selvom arbejdet var kreativt og havde frie rammer, gav det ikke nok mening. Efterhånden nåede han frem til, at han havde brug for at kunne gøre en større positiv forskel i andre menneskers liv i kraft af sit arbejde end ved at kunne sælge dem en dyr designerlampe.

"Jeg lavede en liste over lande, jeg kunne tage til. Mine eneste kriterier var, at det skulle være et land væsentligt anderledes

end Danmark, og at der skulle være relativt fredeligt. Der endte med at være seks-syv lande på listen, de fleste i Afrika. Men Nepal var der også, og eftersom jeg kendte en underviser fra Aarhus Universitet, der havde boet i Kathmandu og havde et par kontakter i NGO-sektoren, så valgte jeg at booke en enkeltbillet til Nepal,” fortæller han.

Det første år arbejdede René for en nepalesisk hjælpeorganisation for børn og unge. Derefter blev han praktikant i en dansk fond i Nepal. Det tog tid at finde sig til rette i landet – men han kunne mærke, at arbejdet med børn og unge ramte ind i noget vigtigt hos ham. For her var der tale om mennesker, som virkelig havde brug for hjælp og ikke fik den, oplevede han. Efter godt to et halvt år i Nepal, med en masse gode og mindre gode erfaringer og en frustration over den manglende læring i nepalesiske folkeskolesystem, besluttede René Jøhnke mod slutningen af 2016 at stifte Changing Stories sammen med de to nepalesiske uddannelseseksperter Sunil Pokhrel og Dipendra Bhatta.

Intensive læringsforløb

De tre brugte de første måneder på at designe et læringsinitiativ, hvis mål var at hjælpe frafaldstruede elever tilbage på

rette spor. Med inspiration fra tidligere initiativer i lande som Indien og Ghana samt evidens for, at de virkede, udmøntede det arbejde sig i et initiativ, som de valgte at kalde for ”intensive læringsforløb”.

De intensive læringsforløb strækker sig over 90 lektioner, der hver varer to timer. De ekstra timer bliver lagt, inden børnenes normale skoledag begynder eller i direkte forlængelse af den. Formålet med læringsforløbet er, at børnene lærer at læse, regne og skrive og genvinder troen på sig selv. I alt tager det omkring fire måneder for et barn at afslutte et læringsforløb.

Til at undervise i forløbene udvælges og trænes lokale unge, der bliver kaldt ’Fellows’. Med tiden har det vidst sig, at de er en uundværlig del af ’magien’ bag forløbene, og hvorfor forløbene er så effektive. De unge kom med drive og motivation til at gøre en forskel. Changing Stories’ Fellows er ofte enten universitetsstuderende eller unge, der lige har afsluttet deres +2 (tilsvarende 11/12 klasse i Danmark), som gerne vil have relevant arbejds erfaring og samtidig gøre en forskel for deres lokalområde. Fellows står for at tilrettelægge undervisningen ud fra det pensum, som Changing Stories har udarbejdet, for kon-

Under COVID-19 besluttede Changing Stories sig for at tage erfaringerne fra læringsforløbene og overføre dem til et initiativ, baseret på ”distance-learning”, hvor effektiviteten af undervisning ved hjælp af SMS og telefonopkald blev afprøvet. Projektet blev kaldt ”Learning at Home” og blev gennemført med støtte fra blandt andet CISU – Civilsamfund i Udvikling.

takt til elevernes forældre og skolernes administration, og for selve undervisningen af eleverne. Efter det godt syv måneder lange forløb inkl. træning og evaluering står de unge med nyttige erfaringer, et stærkere netværk og personlige og professionelle kompetencer, de kan bruge i deres videre karriere.

De første fem læringsforløb blev sat i gang i foråret 2017 i byen Hetauda i distriktet Makwanpur, godt fire timers kørsel fra Kathmandu. Projektet blev til med finansiel støtte fra en lokal nepalesisk NGO og private, indsamlede midler. Det vidste sig efterfølgende, at der var potentiale i forløbene, og at størstedelen af eleverne, der færdiggjorde dem, havde forbedret deres læse- og regnefærdigheder. Over de næste

Målebåndet
Foto: Sabrina Dangol

Januka Pandey
Foto: Ananta Poudel

Undervisning
Foto: Sabrina Dangol

Mahendra Gole
Foto: Saumya Sah

par år videreudviklede Changing Stories, i samarbejde med den lokale partnerorganisation i Nepal, læringsforløbsmodellen og igangsatte i alt 65 intensive læringsforløb for omkring 1.000 elever i byerne Tulsipur i Dang og Hetauda.

En god investering

Changing Stories bygger på troen på, at en – god – uddannelse er afgørende for, at et menneske kan skabe sig et lykkeligt og meningsfuldt liv:

”Uddannelse er en af de bedste investeringer, vi kan lave. Det er med til at sikre, at folk lever et sundere liv, får et bedre arbejde og deltager mere aktivt i deres lokalsamfund og samfundet som helhed,” siger René Jøhnke.

Ikke mindst fordi der i et land som Nepal er begrænsede muligheder for at sikre dig et trykt, stabilt og meningsfuldt job, hvis du hverken kan læse eller regne. Men det største bevis, for at uddannelse er en god investering, kom i form af historier fra forældre og elever i læringsforløbene. Astha Hamal, mor til en elev i et læringsforløb i Tulsipur, fortalte Changing Stories:

”En dag tog min søn Pawan en stak bøger med hjem fra skole og satte sig ned for at læse i dem. Det var første gang nogensinde, jeg havde hørt min søn læse højt fra en bog.”

Eller da en mor mødte halvsyg op til et forældremøde for at høre, hvad vi havde gjort ved hendes datter. Hun fortalte, at lige siden hendes datter var begyndt på læringsforløbet, var hun som forandret: hun plejede aldrig at ville i skole, men nu vågnede hun tidligt op om morgenen, fordi hun glædede sig til at komme i skole og kom hjem hver dag og gik straks i gang med at lave sine lektier.

Fremtiden for Changing Stories

Som de fleste andre små og mindre velgørende organisationer har erfaret, er det en kontinuerlig udfordring at finde finansiering til at fortsætte arbejdet. Men det større og mere langsigtede spørgsmål, der skal besvares, er, hvordan organisationen har tænkt sig at skabe den størst mulige impact. Vil man gå den vante vej, og selv stå for implementeringen af alle ens projekter? Eller arbejde frem mod, at de lokale myndigheder eller den nepalesiske rege-

ring kan overtage arbejdet? Eller fungere som ’vidensbase’, så andre organisationer kan drage nytte af ens erfaringer og ressourcer?

De spørgsmål er Changing Stories og holdet i Nepal ved at finde svar på. Organisationen arbejder ligeledes på at finde finansiering til at udvide organisationen i Danmark, styrke den eksisterende læringsforløbsmodel og igangsætte nye forløb og at skabe endnu stærkere evidens for læringsforløbenes effektivitet. I Nepal arbejder organisationen sammen med de lokale myndigheder i Tulsipur om en langsigtet plan om overtagelse af implementeringen af forløbene, så endnu flere børn kan få muligheden for at gennemføre en uddannelse.

René Jøhnke, der stammer fra Aarhus, har boet i Kathmandu fra 2014 til 2020. Han arbejder som daglig leder i Changing Stories og som projektkoordinator i HackYourFuture.

DA MONSUNEN KOM TIL NORDSJÆLLAND

Tekst: Jørgen Rendsvig. Foto: Jette Egelund

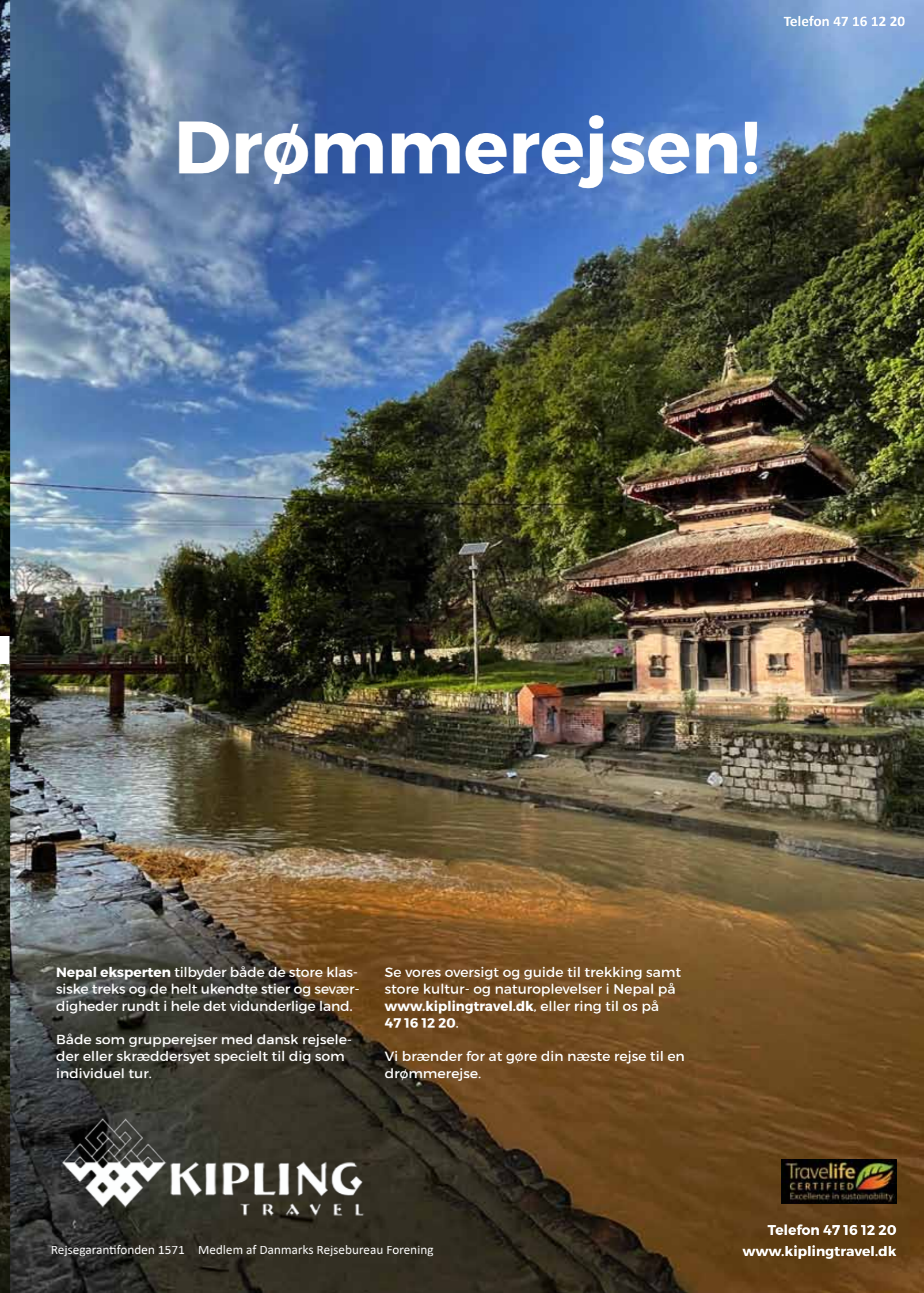
Vores turlæder Hans tog imod os i knælang regnponcho med et drivvådt bånd af bedeflag om halsen. Det var passende påklædning, for augusts mest regnvåde dag faldt på dagen for vores tur i Mølleådalen.

Vi var syv, der noget tøvende var mødt op, og vi blev hurtigt enige om at starte med en kop kaffe på den nærliggende cafe. Efter en time var den allerværste regn stilnet af, så vi turde kaste os ud i Hans' plan B: en noget kortere tur, men stadig i Mølleådalen. Hans har en omfattende viden om egnen, da han har været aktiv i NaturPark Mølleåens Venner i en årrække. Vi fik derfor en meget fin guidning, mens vi nød den smukke natur omkring Mølleåens udspring.

Vi sluttede ved et overdækket pausested med borde og stole, hvor vi spiste vores medbragte frokost. Under hele turen blev der naturligvis udvekslet minder og synspunkter på vandremuligheder i Nepal. Så trods alt blev det en rigtig fin dag.

Drømmerejsen!

Nepal eksperten tilbyder både de store klassiske treks og de helt ukendte stier og seværdigheder rundt i hele det vidunderlige land.

Både som grupperejser med dansk rejseleder eller skræddersyet specielt til dig som individuel tur.

Se vores oversigt og guide til trekking samt store kultur- og naturoplevelser i Nepal på www.kiplingtravel.dk, eller ring til os på **47 16 12 20**.

Vi brænder for at gøre din næste rejse til en drømmerejse.

Rejsegarantifonden 1571 Medlem af Danmarks Rejsebureau Forening

Telefon 47 16 12 20
www.kiplingtravel.dk

FORÅRSVANDRETUR AD SILKERUTEN

Tekst og foto: Susanne Rystok

Søndag den 8. maj mødtes 12 glade vandrere på en stille villavej i det vestlige Silkeborg.

De 12 havde to ting til fælles. Den ene ting var, at de allesammen var meget glade for at vandre. Den anden ting var, at de allesammen havde en forkærlighed til Nepal. Og dette mix mellem vandring og forkærlighed til Nepal blev der en rigtig god tur ud

af - og rigtig mange gode snakke om hint og dette i løbet af de timer, der gik, mens vi stille vandrede afsted.

Vi startede turen på Skovløbervej i Silkeborg og fulgte Silkeruten. 12 kilometer blev det til. Vi passerede installationskunst i skoven, Silkeborg Bad, hvor noget af Danmarks reneste vand kommer fra, Ørnsø og Almind Sø, et par af Silkeborgs utallige

ferskvandssøer. Vi gik gennem Indelukket, hvor alle lystbådene holder til, og hvor Danmarks måske bedste legeplads lige var åbnet. Her var der liv og glade dage.

Turen gik videre gennem byen og over Od-den tilbage til Skovløbervej, hvor vi efter en god kop kaffe, et stykke kage og igen en masse snak sagde farvel og tak - og måske på gensyn.

Uma Shankar Shar (Nepal). Jernbanen er både et udtryk for industrialiseringen og samtidig et middel til at bringe industriprodukterne frem. Motiver fra Mathili-kulturens verden indgår for at vise slægtskabet med Bihar-regionen i Indien

GARDEN OF TEN SEASONS

Tekst og foto: Jørgen Rendsvig

Titlen på denne kunstudstilling er en reference til både et balinesisk digt, der introducerer den balinesiske kalender med 10 sæsoner, og til Garden of Dreams, hvor der oprindeligt var 6 pavilloner – nu kun 3 – svarende til Kathmandudalens 6 årstider.

Forårets store kunstbegivenhed i Kathmandu, Kathmandu Triennale 2017 (se sidste nummer af Nepal Vision), fik efterfølgende en lille filial i Europa. I SAVVY Contemporary's lidt rustikke udstillingslokaler i berlinerbydelen Wedding kunne man i

juni/juli 2022 finde et udvalg af værker af et halvt hundrede kunstnere, især fra Nepal, men også fra en række andre, primært asiatiske lande. Her har jeg valgt at fokusere på illustrationer fra nepalesiske kunstnere.

Det var de samme tre nøglepersoner inden for nepalesisk samtidskunst, der stod bag de oprindelige udstillinger i Kathmandu, som også havde skabt Berlin-udstillingen, nemlig Sheelasha Rajbhandari, Hit Man Gurung og Cosmin Costinas.

Sudhira Karna (Nepal). 'Kvinder på cykel' viser en mangfoldighed af dyr, mens cyklerne peger på kvindernes nye uafhængighed

Lok Chitrakar (Nepal). 'Dhanvantari (God of Medicine and healing)'. Lok Chitrakar er en af Nepals mest prominente malere af paubhaen, dvs. den newar-hinduistisk-nepalesiske parallel til de buddhistisk-tibetanske thangkaer. Her er guden forsynet med allehånde hjælpemidler til at producere ayurvediske mediciner, der kan helbrede alle sygdomme

Puran Khadka (Nepal) var en af pionererne inden for abstrakt kunst i Nepal og troede på, at man for at forstå livets kompleksitet måtte gå ud over erkendelsens grænser

Både motivkreds og materiale- og fremstillingsteknikker spænder vidt. Formen går fra moderne, nonfigurative malerier til værker, der har deres rod i traditionel kultur og billedverden. Værkerne i lokalet spænder form- og materialemæssigt fra videoinstallationer over akryl på både papir og lærred, via papirraderinger til håndmalede motiver på det traditionelle nepalesiske lokta-papir. Indholdsmæssigt går kunstværkerne fra kommentarer til samfundets militarisering og industrialisering til motiver, der har deres rod i etniske gruppers traditioner og religion.

I en udstilling af denne type er det ikke én retning, der bliver fulgt. Tværtimod er formålet at give et kalejdoskopisk indtryk af, hvor utroligt vidtspændende den moderne nepalesiske kunstscene er.

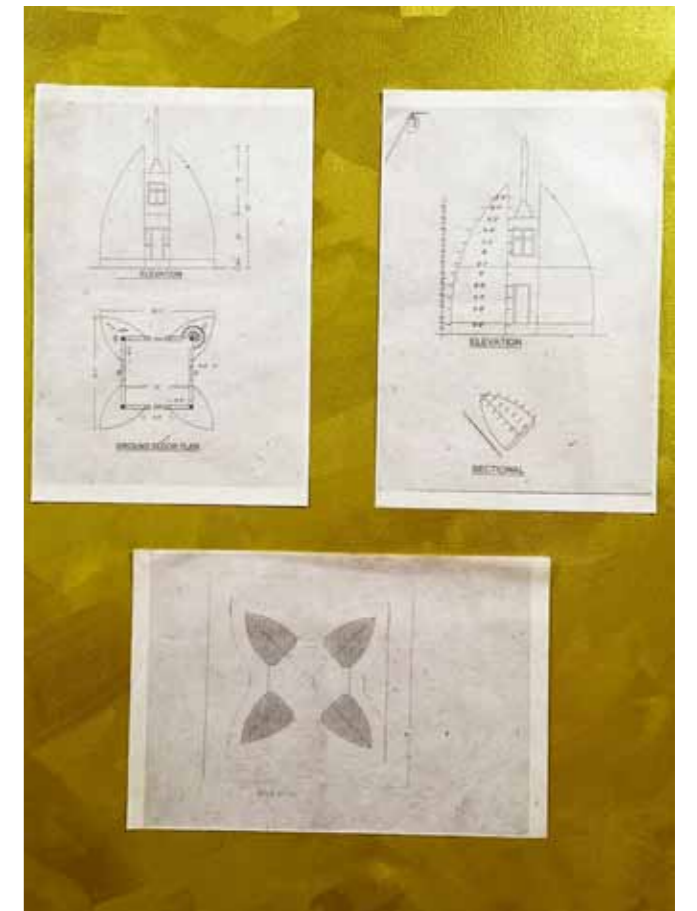

Jørgen har rejst i Nepal i snart 20 år, og har - ud over trekking - særligt interesseret sig for samfundsforhold. Moderne kunst er indtil nu gået under radaren.

Chet Kumari Chitrakar (Nepal) er en af de få kunstnere, der fortsat arbejder i Kathmandudalens traditionelle bloktryk på lokta-papir, og hun kæmper for at holde denne newar-tradition i live trods konkurrence fra moderne farvestrålende offset-tryk af guder og gudinder

Organisationen Tamu Pye Lhu Sangh blev grundlagt i Kaski-regionen i 1990 for at bevare og fremme Tamu/Gurungs kulturelle praksisser. Bön er traditionelt ikke knyttet til tempelbygninger, men rismel har været formet konisk til en 'kaidu'. Denne form har givet inspiration til den første Khoebp Dhi i Pokhara i 1990

Dal Bahadur Gurung (Nepal) 'Khoebp Dhi'. Dette er et udkast til et bön-tempel og dermed en anerkendelse af gurung-folkets traditioner og behov for at have et fysisk sted til at udøve deres før-buddhistiske religion. Denne bevægelse er taget til efter etableringen af republikkens afkobling fra hinduismen som samfundets eneste bærende kraft

FRIVILLIG PÅ ET BIBLIOTEK I NEPAL

Tekst: Jørgen Ledet
Foto: Jørgen Ledet og Carsten Sørensen

Hjernekræft skal udvikles. Med små projekter fremmes læselysten, og glæden ved at bruge et bibliotek leges ind i børnene i Madi

I marts 2018 åbnede Madi Brain Power (MBP), der er et bibliotek i landsbyen Kharkatta i Madi i det sydlige Nepal. Foreningen Jysk landsbyudvikling i Nepal (JLIN) stod bag oprettelsen af biblioteket. Lige siden har JLIN udsendt frivillige til biblioteket: et forårs- og et efterårshold. Biblioteket har siden starten i 2018 haft hele tre forskellige lokale ansatte uden større biblioteksfaglig baggrund. Biblioteket er forholdsvis godt organiseret, men manglen på kontinuitet gør, at biblioteket næsten hvert semester skal starte forfra. MBP har i de sidste to år været delvist eller helt lukket ned, ligesom de lokale skoler og resten af det nepalesiske samfund. I 2020 overgik biblioteksdriften til Madi Kommune, men der vil fortsat være brug for frivillige til at understøtte bibliotekets udvikling.

Madi Brain Power er et skole- og folkebibliotek for landsbyerne Kharkatta, Indrabasti, Ayodhyapuri og Kantipur og ligger på Jana Jeevan Secondary School. Biblioteket er åbent søndag til onsdag kl. 10.00-16.00, torsdag kl. 14.00-16.00 og fredag kl. 10.00-14.00. Torsdag rykker bibliotekaren ud til de lokale skoler i Ayodhyapuri og Kantipur. I praksis fungerer biblioteket mest som et skole- og børnebibliotek. Det er dog tanken, at biblioteket skal betjene lokalområdets voksne også. Biblioteket har ca. 3.000 bøger, både skøn- og faglitteratur, fortrinsvis på nepalesisk, men der er også en mindre samling engelske bøger. Bøgerne er opstillet efter et decimalclassesystem i stil med det, der anvendes i de danske folkebiblioteker, og de lettere nepalesiske bøger er opstillet efter sværhedsgrad.

Biblioteket "Madi Brain Power" i Kharkatta

Fra Danmark til Kharkatta i Madi

I februar 2022 blev det igen muligt at rejse til Nepal, og jeg var en af de frivillige, der blev udsendt af JLIN. Jeg tog fem ugers orlov fra mit arbejde på Randers Bibliotek, hvor jeg har mange års erfaring som børnebibliotekar og fra mange forskellige læselystprojekter. Med på rejsen havde jeg også efterlønneren Carsten Sørensen.

Jeg fløj fra København til Doha og derfra til Kathmandu. For at komme til Madi skal man først køre i bus ca. seks timer til Bharatpur og derefter skifte til en lokalbus. Herefter kører man endnu tre timer, bl.a. gennem Chitwan National Park. Efter nationalparken kommer en times kørsel til Kharkatta - vores bestemmelsessted.

Kharkatta er en lille landsby med en hovedvej som samlingspunkt, og derudover er der små landbrug spredt ud over et større område. Hovedvejen har lidt spredt asfalt, men består mest af grus og sand. Derfor er der også støv i luften overallt. Der er flere små forretninger, hvor du kan købe lidt frugt, grøntsager, æg, sæbe, chips, vand og øl, men ikke så meget andet. Der er også forskellige små håndværk. Et par steder er det muligt at købe noget mad og nyde det på bænken under bliktaget. Du kan f.eks. vælge mellem momo, nudler eller pani puri - og dertil en gang milk-te. Der er hverken hoteller, restauranter eller cafeer, og der er heller ingen turister. Så vi var de eneste vesterlændinge i området.

Hovedgaden i Kharkatta

Da vi trådte ud af bussen, blev vi ført over til biblioteket Madi Brain Power, hvor vi blev modtaget af en delegation af børn, der gav os en tika i panden og blomster. De var generte, men også meget nysgerrige. Derefter gik turen efter en lang dag endelig til vores vært Goma Khanal. Vi skal bo fem uger i hendes hus sammen med hendes to børn på 7 og 15 år. Hendes mand kommer vi ikke til at se, da han arbejder som vagt i Kuwait og kun er hjemme i to måneder hvert andet år. Vi fik pakket ud og indrettet os på vores værelse, som består af to senge og et bord. En lang dag er snart overstået, men vi skal lige have vores aftensmad, Dal Bhat.

Mit nye hjem i Kharkatta hos familien Khanal

Biblioteket Madi Brain Power

Min opgave var at få genstartet biblioteket efter corona-nedlukningen og være mentor for den nye bibliotekar Sita Sapkota. I Nepal er der ikke en læsekultur. Læsning er noget, der foregår i skolen, og som for mange børn kun er en sur pligt. Så den vigtigste opgave for mig var at få sat gang i læselysten i samarbejde med den lokale bibliotekar samt at få afprøvet forskellige læselystprojekter, som jeg havde med fra Danmark.

Den første uge, vi var på MBP, gik med at oplære Sita i decimalclassesystemet og få sat bøgerne rigtigt på plads på reolerne. Derudover kiggede vi på det lokale, meget hjemmestrikkede bibliotekssystem og fik indblik i, hvordan udlån og aflevering blev noteret i en protokolbog. Det var en rigtig god uge, og vi fik lært hinanden godt at kende, samtidig med at Sita - på den hårde måde - fandt ud af, hvordan bøgerne er stillet op og hvorfor. Næste opgave for Sita var at katalogisere, klassificere og inddatere nye bøger. Det var ikke nemt for os at hjælpe med, da bøgerne er skrevet på nepalesisk, men heldigvis havde vi hjælp af vores tolk Puja Bhattarai, der oversatte fra nepalesisk til engelsk. Puja var sammen med os i alle fem uger på biblioteket, og hun var en uvurderlig hjælp med at oversætte, men også med at hjælpe os med at forstå nepalesisk kultur.

Anusha Sapkota (Sita) i biblioteket

Klar til børnene

Nu var biblioteket rengjort, og bøgerne stod rigtigt. Derefter var det vores opgave at få børn ind på biblioteket og selv komme ud til eleverne. Første projekt var at få nogle aftaler med klasser, der kunne komme over til biblioteket og få læst op. Det var heldigvis ikke svært at få lavet aftaler med lærerne; der var stor interesse og nok også en stor nysgerrighed. I løbet af den anden uge havde vi besøg af elever fra 1. til 5. klasse. Sita havde udvalgt en passende historie, som hun læste dialogbaseret op for klasserne. Der blev grinet, gentaget og forklaret. Sita var bare god til at læse op. Hun havde aldrig hørt om dialogisk oplæsning, men kunne det bare helt naturligt. Om torsdagen skulle vi på en times gåtur ud til

Kantipur skole, som biblioteket også betjener. Temperaturen var 25-30 grader, og vi gik gennem et meget fattigt område med små landbrug med mange lerklinede huse. Skolen har børnehaveklasse til 3. klasse, så det er en meget lille skole. På programmet var der også oplæsning for alle klasserne. Skolen var glad for, at vi kom, for så skete der noget andet, og eleverne var helt vilde med oplæsningen. Det er ikke noget, de er vant til i den normale undervisning, som er meget aflytnings- og gentagelsesundervisning.

Herefter var det tid til næste læseprojekt, som vi var lidt spændt på. Vi havde hjemmefra forberedt historien med "Klods Hans" af H.C. Andersen. Vi havde fået oversat historien til engelsk og derefter til nepalesisk. Jeg havde fået sat historien op på den måde, at illustrationerne var på siden mod eleverne og teksten på den anden side, og så var alle siderne laminerede. Det spændende var så, om historien også ville ramme eleverne, som vi havde forestillet os. Første del af projektet bestod i, at Sita læste historien og fik øvet sig på at læse historien dialogisk op. Dernæst skulle hun forklare gentagelsesdelen og til sidst moralen i historien. Det var lidt sjovt, for meget hurtigt gik det op for os, at der måske ikke er så langt fra dansk til nepalesisk eventyr og humor. Nu var Sita klar på at afprøve Klods Hans over for eleverne. Den første klasse, Sita læste op for, var en 3. klasse, og vi var meget spændte og også lidt nervøse. Men hold da op, det var sjovt, det var kulturudveksling på højt plan!

Efterfølgende evaluerede Carsten og jeg oplæsningen, og Sita lyttede og lærte. Den dialogiske oplæsning blev bare bedre for hver klasse, hun læste op for. Sita sluttede med at læse op for 7. klasse, og det gik også meget godt. Det ville vi aldrig have gjort i Danmark, men nepalesiske børn er anderledes og på nogle måder senere i teenagerudviklingen. Oplæsningen af Klods Hans har betydet, at eleverne har fået kendskab til biblioteket, hvilket har betydet, at flere af eleverne er begyndt at komme på biblioteket og også får kigget på og læst bøger.

Sita læser Klods Hans op på nepaletisk

Eleverne anmelder bøger

Ugen efter blev Sita introduceret til et nyt læselystprojekt "Skriv en boganmeldelse". Eleverne skulle læse en bog og derefter skrive en boganmeldelse. Vi havde på forhånd fået trykt anmeldelseskort i A5-størrelse: som et postkort med linjer, stjerner nederst, til højre et frimærke, der kunne tegnes/males og et adressefelt, hvor der skulle skrives titel og forfatter.

I Danmark er det at skrive boganmeldelser kendt af alle børn og bruges på landets biblioteker på mange forskellige måder, men for Sita og eleverne var det helt ukendt. Sita var frisk på at prøve det af på 4. og 5. klasserne. Sita fandt et udvalg bøger frem, der passede til en 4. klasse, og derefter gik vi over i klassen. Bøgerne blev uddelt, og eleverne gik i gang med at læse. I Nepal læser eleverne ikke indenad, men læser højt, når de læser. Så når der er 22 elever, der læser højt, er der meget larm i klassen, men det er eleverne vant til. Det var kun os danskere, der syntes, det var mærkeligt. Sita gik rundt og hjalp med læsningen og introducerede eleverne for boganmeldelsespostkortet. Eleverne blev lidt efter lidt færdige med at læse og gik i gang med at skrive deres boganmeldelser. Af gode grunde kunne jeg ikke læse deres boganmeldelser, da de var skrevet på nepalesisk. Eleverne fik skrevet rigtigt meget, og de fik også udfyldt de øvrige felter. Der var en god stemning, og jeg tror faktisk, at eleverne syntes, det var sjovt. Bøgerne og boganmeldelserne blev efterfølgende udstillet på biblioteket. Sita og skolen skal selvfølgelig arbejde videre med at skrive boganmeldelser, så det kan fungere som elevernes formidling af litteratur til hinanden og på den måde skabe læselyst.

Garima går i 5 klasse og skriver boganmeldelse

Nyt aktiveringsinitiativ

Efter at have været på biblioteket i fire uger, fandt vi ud af, at vi manglede noget til de yngste elever. Der var faktisk mange letlæsningsbøger, men hvordan fik vi bøgerne i spil på en ny og sjov måde? Efter at vi havde læst, dvs. fået oversat flere nepalesiske letlæsningsbøger, fik vi den idé at lave opgaver til bøgerne. Ideen var, at Sita skulle læse bogen op for klassen, og derefter ville der være en let opgave til hver bog. Vi udviklede opgaver til 20 bøger. Opgaven kunne være om farver og figurer, hvor eleverne skulle udfylde farver og farvelægge figurer og så til sidst trække streger til de rigtige farver.

Vi gik i gang med at afprøve det nye oplæsningskoncept med opgaver. Først på en 1. klasse i biblioteksrummet, og igen havde Sita elevernes fulde opmærksomhed. Eleverne grinede og snakkede om historien, og de fik farvet udfyldningsopgaverne. Det er ikke noget, nepalesiske elever er vant til, men eleverne syntes, det var rigtigt sjovt, og så var de vilde med at få opgavearket med hjem, så de stolt kunne vise det til deres forældre. Oplæsningskonceptet

skulle være nemt, så Sita hurtigt kunne finde det frem, hvis der kom en klasse forbi biblioteket, og når hun skulle ud til skolerne i Kantipur og Ayodhyapuri.

Så skal vi slutte af

Vores arbejde på biblioteket Madi Brain Power var ved at være overstået. Jeg synes, vi er lykkedes med arbejdet med nogle gode læselystprojekter, som den lokale bibliotekar, Sita, har fået afprøvet med succes og taget ejerskab af. Eleverne er meget nysgerrige og vil gerne afprøve nyt og allerbedst: de vil gerne biblioteket. Så der er også indgået en tillægsaftale med skolens ledelse om, at alle elever fra 1. til 5. klasse skal på biblioteket en gang om ugen, samt at skolerne i Ayodhyapuri og Kantipur på skift får besøg af bibliotekaren om torsdagen. Derudover har vi holdt et evalueringsmøde med skolens ledelse og den lokale 'borgmester'. Det var et rigtig godt møde, hvor der var meget stor tilfredshed med vores arbejde. På vores sidste dag på biblioteket var der morgensamling, hvor alle elever stod klassevis i skolegården, Carsten og jeg stod på scenen sammen med skolens ledelse og 'borgmesteren'. Der var forskellige takketalere, og så fik vi smurt rød farve i ansigtet af 'borgmesteren', der samtidigt satte en "dhaka topi"-hat på vores hoveder. Det var en stor ære, og jeg kan ikke forestille mig en meget bedre afslutning på vores ophold i Kharkatta.

Namaste og på gensyn.

Skoleinspektør Amrita, førstelærer Ramu og wardformand Krishna tager afsted med Carsten og Jørgen

Jysk landsbyudvikling i Nepal er en dansk almennyttig forening, der har til formål at støtte udvalgte nepalesiske landsbyer i Madi, Chitwan i deres bestræbelser på udvikling. Frivillige har igennem årenes løb gjort et stort, værdifuldt udviklingsarbejde i Nepal – indenfor skole, sundhed, infrastruktur og erhvervsudvikling.

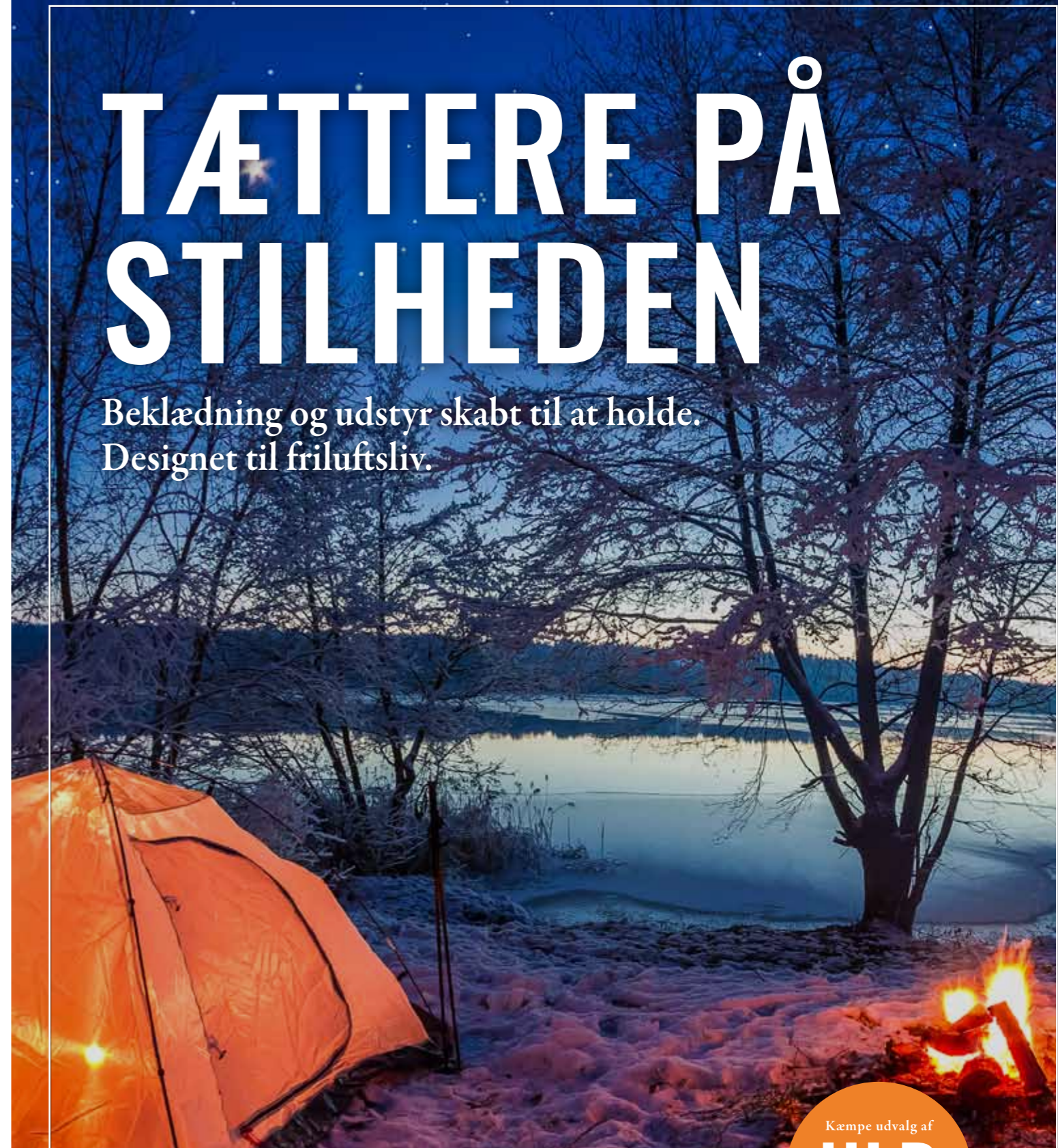
Hvis du uddannet bibliotekar, lærer eller pædagog, har du mulighed for at bruge din faglighed og erfaring som frivillig på det lokale bibliotek i landsbyen Kharkatta i Madi i det sydlige Nepal. JLIN sender frivillige ud efterår og forår - næste gang er foråret 2023.

Læs mere om at være frivillig i Jysk landsbyudvikling i Nepal: <https://kantipur.dk/frivillig-i-madi/>

Jørgen er bibliotekar på Randers Bibliotek. Han tog orlov for at arbejde som frivillig på Madi Brain Power-biblioteket i februar-marts 2022. Jørgen kan kontaktes på jl@randersbib.dk.

TÆTTERE PÅ STILHEDEN

Beklædning og udstyr skabt til at holde.
Designet til friluftsliv.

Kæmpe udvalg af
ULD
fra inderst til yderst

Besøg os i København, Field's, Lyngby, Roskilde, Næstved, Odense, Kolding, Aarhus, Randers og Aalborg eller på friluftsland.dk

 FRILUFTSLAND

AFVIKLING AF FLYING AID NEPAL

Af Flemming Topsøe

Ved afslutningen af FAN er det lykkedes at kanalisere overskydende midler over i nyttige aktiviteter. Tilbage står at takke alle gode kræfter i Nepal, der har stået for gennemførelse af de støttede initiativer.

NIDWAN arbejder med uddannelse til handicappede kvinder

Her i Nepal Vision kunne man for blot et år siden læse om FAN, Flying Aid Nepal, et netværk oprettet i hast i foråret 2021 til afbødning af COVID-19 pandemiens hærgen i Nepal. Netværkets otte danske organisationer med interesse for Nepal gik sammen om at indsamle penge, og netværket indkaldte i maj og juni 2021 ansøgninger til støtteværdige initiativer. Efter vurdering blev de indsamlede midler fordelt med mellem 10.000 kr. og 100.000 kr. til hver af i alt 24 initiativer, typisk mindre, målrettede projekter med lokale ildsjæle som initiativtagere.

Og nu kan man her læse om netværkets afvikling. Altså en ganske kort levetid for FAN. Men sådan er det med nød- og katastrofehjælp. Der er brug for en effektiv hurtig indsats, og så gælder det om at komme tilbage til en normal tilværelse. Om end pandemien ikke har sluppet sit tag i os, heller ikke i Nepal, så er situationen i øjeblikket normaliseret. Sundhedsklinikker og hospitaler er forberedt på en eventuel opblussen, og så er der etableret et langt bedre informationsniveau end ved pandemiens start. Befolkningen er i vid udstrækning bevidst om de forholdsregler, man bør tage, hvis pandemien igen bider fra sig. Endelig er det en kendsgerning, at mange i Nepal blev trætte af pandemien og

følte et påtrængende behov for at komme videre og sikre det daglige udkomme, så godt det nu kan lade sig gøre. Denne ret positive opfattelse om en tilbagevenden til normalen var også et gennemgående tema i Lars Gundersens foredrag "Nepal Namaste – om at rejse til Nepal igen" (foredrag i selskabet 17. maj i år).

Da vi kunne mærke, at det akutte behov aftog, besluttede vi i FAN at lukke for aktiviteterne. Fra august 2021 blev der ikke givet flere bevillinger til FAN-initiativer. Men FAN havde fået nogle ubrugte midler tilovers, ca. 75.000 kr., idet vi i sidste øjeblik opgav at gentage et indkøb af iltkoncentratorer i Kina. Det tidligere, meget vellykkede indkøb og distribution af koncentratorer er omtalt i Nepal Vision, 2021, nr. 2. Det nye planlagte indkøb var tænkt til imødegåelse af, hvad der på et tidspunkt virkede som en truende tredje bølge af pandemien. Men med en mindsket trussel gav et fornyet indkøb ikke megen mening, og ideen blev opgivet.

Situationen efteråret 2021

Vi stod så tilbage med en pæn sum penge, målt op imod, hvad man i Nepal kan udrette af aktiviteter, der 'gør en forskel', som man siger. Der opstod flere ideer til, hvordan midlerne kunne anvendes. Én mulighed var at give dem til en større orga-

nisation, men det virkede ikke rigtig i tråd med FAN's DNA, der mere pegede på frivilligt NGO-arbejde "fra gulvet" byggende på aktiv indsats fra lokale ildsjæle. En anden idé var, at pengene kunne stå i Dansk-Nepalesisk Selskab (DNS). Men skulle de så bruges på projekter – og i så fald hvilke? – eller til påskønnelse af særlig indsats eller andet, måske fremtidig katastrofe- og nødhjælp. Men med DNS's profil som et dansk forum for udveksling af viden, synspunkter og oplevelser, centreret omkring Nepal, harmonerede den idé dårligt med selskabets formålsparagraf. Og adspurgt, takkede DNS da også "nej tak" til tilbuddet.

Social Welfare Council

Vi traf så den beslutning at støtte et antal håndplukkede aktiviteter, der skulle ledes af en af de organisationer, der allerede var blevet støttet af FAN. Men der opstod et alvorligt problem. Mens Social Welfare Council (SWC) (den myndighed i Nepal, der fører tilsyn med projekter, der helt eller delvist er finansierede af udefra donerede midler) uden videre kunne støtte, at donationer blev givet, mens der var nødtilstand, var det noget andet nu, hvor pandemien ikke længere var så truende. Nu måtte modtagende organisationer, typisk NGO'er, pænt søge SWC om godkendelse af deres projekter. Desuden fandt myndighederne, at der længe havde været for "frit spil", og at mange projekter havde formål, der enten ikke var specielt ønskede af myndighederne eller i en vis grad bevirkede en skævvridning i forhold til myndighedernes politisk motiverede prioriteringer. Af disse grunde indskærpede myndighederne SWC's ansvar for at sikre, at godkendte projekter tilgodeser strategiske, politikerbestemte ønsker. Desuden måtte det sikres, at der tilfaldt staten en afgift, der er på mindst 1%.

Man kan egentlig ikke være imod en sådan skærpet indsats fra myndighedernes side. Faktisk tværtimod. Problemet har for flere blot været, at det kom pludseligt, og at det er en langsommelig og nærmest pedantisk proces at få projekter godkendt. For godkendte projekter er der tilmed strenge, fordyrende krav til monitorering, der skal udføres af SWC og til afrapportering, noget mange vægrer sig imod. Dog er kravene mere lempelige for projekter under 10 lakh rupee (ca. 60.000 kr.).

Hvem fik de resterende midler?

For FAN har resultatet været, at flere af de organisationer, vi ellers gerne ville have tiltænkt med ekstra midler, måtte sige nej tak. Vi er således endt med at tildele midlerne til kun to organisationer, dels National Indigenous Women Association Nepal, NIDWAN, dels Tukee Nepal Samaj, TNS.

NIDWAN har kunnet indlejre aktiviteterne, der drejer sig om uddannelse af handicappede kvinder, i et større projekt, der allerede var godkendt af SWC.

TNS har derimod måttet gå den langsomme vej at søge SWC om et splinternyt projekt, Health and Education, der er inspireret af det FAN-nødhjælpsarbejde, de tidligere har udført.

Ved opgørelsen af regnskabet for FAN's aktiviteter kunne vi konstatere en kursgevinst, der skyldes den styrkede dollar i forhold til nepalesiske rupees. Denne gevinst er opstået i forbindelse med administrationen af FAN's midler, som Human Practice Foundation (HPF) uden beregning har stået for. Midlerne henstår i HPF's nepalesiske datterselskab. Vi har meget naturligt besluttet, at disse midler overgår til HPF og kan anvendes efter HPF's ønske som ekstra støtte til deres aktiviteter i Nepal, typisk til bygning af skoler, men også til andre formål, se www.humanpractice.org.

Ved afslutningen af FAN er det således lykkedes – det har i hvert fald været hensigten – at kanalisere overskydende midler over i nyttige aktiviteter – dels to specifikke pro-

Tukee Nepal Society arbejder med sundhed og uddannelse

Den lilla hær af aktive foran Human Practice Foundations hovedkontor i Nepal

jekter, dels mere uspecificerede aktiviteter, der vil blive styret af HPF i anerkendelse af HPF som sådan og som tak for deres administration af FAN's midler.

Afslutningen?

Er det så helt slut? Nej, som en slumrende Holger Danske, opretholder vi FAN's hjemmeside, der evt. på et senere tidspunkt kan overtages af energiske kræfter som en platform, hvorfra indsats, rettet mod imødegåelse af fremtidige trusler, kan udgå.

Tilbage står at takke alle gode kræfter i Nepal, der har stået for gennemførelse af de støttede initiativer, samt de mange i Nepal og herhjemme, der har været involveret i vurderinger af behov og muligheder for

at yde hjælp, til dels på basis af indkomne forslag til initiativer. Endelig rettes en tak til Kurt Lomborg og Jørgen Rendsvig, der, sammen med undertegnede, fik overdraget opgaven at stå for lukningen af FAN.

Oktober 2022

Flemming Topsøe er matematiker og har siden 1964 været tilknyttet Københavns Universitet, fra 2008 som emeritus. Siden 2012 har han deltaget i forskellige udviklingsprojekter, specielt i Nepal.

SOCIAL WELFARE COUNCIL

ved Knud Olander

SWC er nedsat ved lov i 1992 (Social Welfare Act) under Ministry of Social Welfare for at yde støtte til civilorganisationers (CSO) sociale arbejde og koordinere INGOernes udviklingsstøtte til civilsamfundet i Nepal. Sidstnævnte har ikke været gjort videre effektivt i mange år, men i 2018/19 skete der en opstramning, bl.a. efter kritik af Auditor General. Opstramningen har indtil nu udmøntet sig i Ministry of Finance's policy paper on Development Cooperation, og i SWC's forskellige forordninger og krav til INGOerne, både de nationale og internationale. Derudover ligger der et udkast til en Social Organization Act, som skal erstatte Social Welfare Act og Association Act og en National Integrity Policy Act, som alle vil få konsekvenser for CSOernes råderum. Artikler fra Kathmandu Post indikerer, at de store naboer Kina og Indien har presset den nepalesiske regering til at stramme grebet om CSOerne. Kina er bange for, hvad tibetanske eksilgrupperinger og Indien for, hvad pakistansk finansierede, islamiske grupperinger kan finde på. Endelig er der også et ønske om at koordinere INGOernes mange interventioner, så de gør bedre nytte.

ABER KAN IKKE LIDE ASPARGES

Nogle landmænd i Palpa-distriktet i Lumbini-provinsen var blevet grundigt trætte af, at aber åd deres majs og hirse på marken. De fandt frem til, at asparges og chili fik lov til at være i fred. Det første år var udbyttet af de nye produkter ikke stort, men herefter er det gået godt for de landmænd, der gik nye veje. Også rådyr, hulepindsvin og vildsvin har i årtier fundet frem til markerne og har ødelagt afgrøderne, men nu har over 200 landmænd i kommunen lagt deres dykning om, og der er god afsætning i byerne for både asparges og chili.

Kathmandu Post, 3.7.2022

PÅ CYKEL I PATAN

Patan vil gerne være cyklistvenlig, og byen har derfor anlagt cykelbaner langs de større veje. Når man kender den udisciplinerede nepalesiske trafik, er der ingen tvivl om, at en afskærmning som den viste er nødvendig. Spørgsmålet er, om de orange pinde kan holde motorcyklerne ude. Men et fremskridt er det da.

Kathmandu Post, 24.8.2022

UNDERJORDISK STRØM

De kæmpemæssige fuglereder af strømkabler, der i et uigennemskueligt netværk hænger over gaderne i Kathmandu, bliver snart historie. I 2023 går Nepal Electricity Authority (NEA) i gang med at grave strømkablerne ned, og når NEA har en plan, så bliver den faktisk fulgt. En udfordring i den forbindelse er det dog, at andre end NEA benytter elmasterne. Det gør for eksempel også de over 100 internetudbydere.

Internettet skal være fiberbaseret, og fiberkablerne tilhører NEA. Så det er planen, at internetudbydere skal leje sig ind. Internetudbydere er til gengæld ikke helt trygge ved at være tvunget til at benytte en monopoludbyder, så her ligger en konflikt. Også kabel-tv og telefonselskaber benytter masterne.

Vi kan glæde sig over, at denne usikre del af bybilledet vil forsvinde. Og NEA vil kunne glæde sig over, at grundlaget for talrige kortslutninger elimineres, og at muligheden for strømtyveri forsvinder. Et moderne, nedgravet kabelnet vil også være robust over for stormvejr og lynnedslag.

Kathmandu Post, 1.7.2022

RØGFRI BY

Det var faktisk i marts 2019, at Kathmandu forbød folk at ryge tobak og at tygge tobaksprodukter på alle offentlige steder. Tilsvarende regler blev indført i 2016 og 2018, men som så ofte i Nepal er reglerne én ting og efterlevelsen og håndhævelsen en helt anden ting. Disse initiativer løb derfor hurtigt ud i sandet.

Men nu har Kathmandu - gældende fra 17. september 2022 - genopfrisket forbuddet af blandt andet helbredsmaessige grunde. Overtrædelse medfører en bøde på mindst 100 NPR. Både Nepals politi, det kommunale politi og frivillige bliver sat ind på at kontrollere overholdelsen. Borgmesterens talsmand understreger den nye beslutsomhed: "Se, hvordan ulovlige bygninger bliver revet ned i Kathmandu". I øvrigt har også Patan indført røgfri zoner, blandt andet på Durbar Square.

Kathmandu Post, 16.9.2022

AFFALDSSORTERING

Kathmandu Metropolitan City har påbegyndt håndtering af affald, der er sorteret hos borgerne. Bionedbrydeligt affald bliver afhentet fire gange om ugen, mens ikke-bionedbrydeligt affald bliver afhentet to gange ugentlig. Der skal bruges tre anlæg til at kompostere bioaffaldet. Det øvrige affald ryger som hidtil på en losseplads. Hver dag producerer Kathmandu 600 tons affald, og halvdelen skønnes at være bionedbrydeligt. Med affaldssorteringen lettes presset på lossepladserne således væsentligt.

Kathmandu Post, 18.7.2022

Foto Kathmandu Post

FLYTTEDAG VED EVEREST

Everest Base Camp skal flyttes. Lejren ligger i dag tæt på Khumpu-gletsjeren, og temperaturen i Himalaya er steget dobbelt så meget som det globale gennemsnit. Det gør, at der er for stor risiko for, at laviner fra bjerget og gletsjeren rammer base camp, således som det skete ved jordskælvet i 2015. For at skabe større sikkerhed for bjergbestigere og sherpaer i lejren har myndighederne derfor planer om at flytte base camp længere væk fra det risikable område.

Globalnyt 21.6.2022

HVORFOR ER NEPALESISKE FLYSELSKABER SORTLIGT AF EU?

Civil Aviation Authority of Nepal (CAAN) er den myndighed, der fastsætter reglerne for flysikkerhed for nepalesiske flyselskaber. Og hvem kontrollerer så, at reglerne bliver overholdt? Det gør Civil Aviation Authority også! Hvis et flyselskab ikke overholder reglerne, kan CAAN eventuelt være flink og justere reglerne.

Den går ikke, siger EU. Det skal være to uafhængige myndigheder. Også FN har presset på for at få opdelt CAAN i to, og det samme har den nepalesiske turistbranche. Et lovforslag, som allerede er vedtaget i overhuset, har længe ligget klar, men det har ikke været behandlet i parlamentets underhus. Nu er parlamentet opløst på grund af det kommende valg, så det kommer til at tage tid, før Nepal kommer ind i EU's varme på dette område. Der er dem, der mener, at regeringen bevidst undlader at fremme lovforslaget, fordi man herved mister muligheden for at få lidt modydelse fra taknemlige flyselskaber.

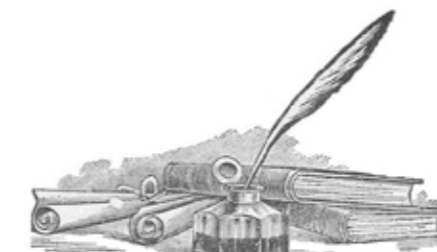
Kathmandu Post, 14.9.2022

DNS HAR FÅET NYT MEDLEMSSYSTEM

Dansk-Nepalesisk Selskab har fået et egentligt medlemsadministrationsystem. Vi har hidtil baseret os på regneark og flere forskellige systemer til hvert deres formål. Fremover vil vi have det hele i ét samlet system, så medlemskaber og adresser kun skal vedligeholdes ét sted. Vi fjerner samtidig det indledende bogstav i medlemsnummeret.

Det nye system, der hedder Foreningsadministrator.dk, vil lette os meget for administrative opgaver, og vi håber, at I ikke vil mærke noget til overgangen. Men det kan nok ikke undgås, at der vil være begyndervanskeligheder. Dem håber vi, at I vil bære over med – og give os besked, når noget går galt.

RECEPTION I FORBINDELSE MED NEPALS NATIONALDAG

Tekst og foto: Knud West Hansen

I anledning af Nepals national- og grundlovsdag havde nyudnævnte ambassadør Ram Swarth Ray og hans hustru Urmila Ray inviteret til reception i Asia House. Ram Swarth Ray kommer fra en stilling som professor i kernefysik i Janakpur.

Det blev en hyggelig eftermiddag med en kort tale fra ambassadøren, der fremhævede det nære forhold vores lande imellem. Og der blev blandt de nepalrejsens udvekslet oplevelser og planer, alt imens der blev serveret lækre snacks og senere sen frokost.

TUREN GÅR TIL SAMSO

AARHUSAFDELINGENS SENSOMMERTUR SØNDAG DEN 14. AUGUST

Tekst: Karen Galatius. Foto: Lone Petersen

Denne gang gik turen til Samsø, og den var planlagt som en heldagstur. Kl. 8.15 mødte 13 veloplagte deltagere op ved DOKK1, hvorfra hurtigfærgerne til Samsø sejler. Efter en times sejlads nåede vi Sælvig, hvor en af Samsøs telebusser ventede på os.

Vi skulle nordpå, men da andre passagerer skulle sydpå, fik vi en tur rundt på øen, inden vi nåede Ballebjerg, hvor vores vandretur skulle starte. Ballebjerg er en 64 m høj bakke, og står man her, er der en fantastisk udsigt 360 grader rundt. Vejret var varmt, solrigt og klart - med en let dis, der dæmpede varmen - helt perfekt.

Vi fulgte de afmærkede stier nordpå i Nordby Bakker. Stierne bugter sig gennem hulveje, op og ned ad bakkerne, ud over åbne arealer, hele tiden med udsigten til havet. Undervejs var der modne brombær, blomster, der skulle undersøges, og historier, der skulle fortælles.

Vores nordligste mål var Issehoved. Herfra er der udsigt til Aarhus, Mols med Sletterhage, Hjelmsø, Kyholm, i det fjerne Sjælland, Røsnæs, Fyn og Tunø. Det er virkelig midt i Danmark. Her havde vi en god pause og nød den medbragte mad og drikke, inden kursen gik sydpå mod Nordby.

Turen sydover blev lidt varm, da vi manglede den friske havbrise, men alle nåede frem til Nordby i god behold - i alt en vandretur på 11,5 km. I Nordby var der tid til at se sig omkring i den idylliske by og til at indtage velfortjente forfriskninger på en af de mange cafeer.

En telebus kørte os til Sælvig, hvorfra vi skulle sejle mod Aarhus. Kl. 19.45 var vi atter ved DOKK1 - og hver gik til sit efter en dejlig, dejlig dag.

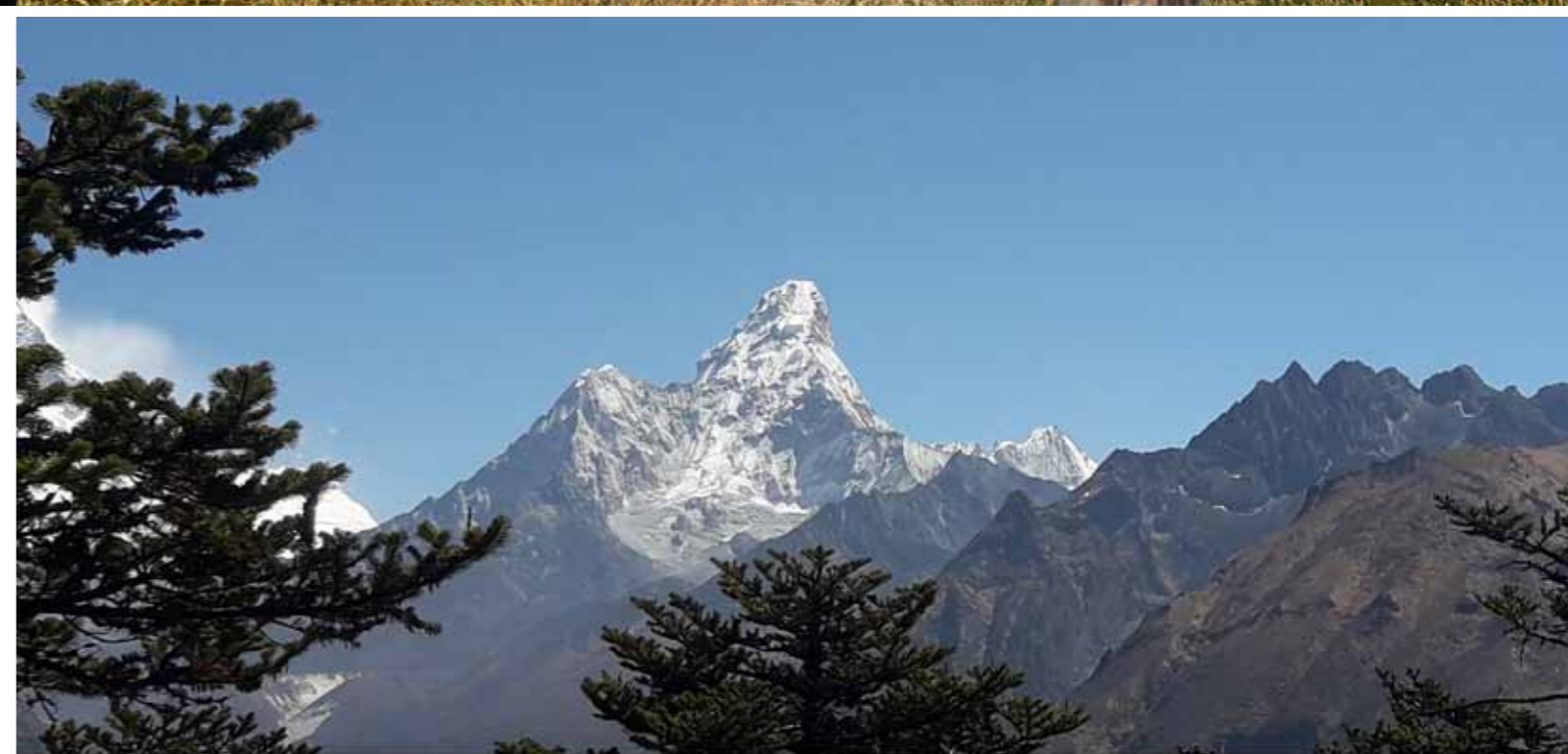
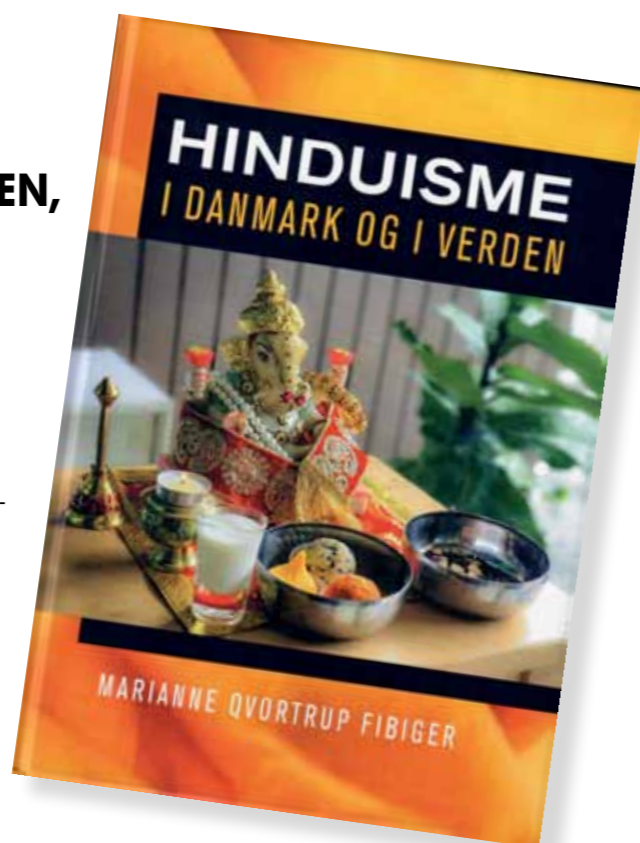
Ny bogudgivelse

HINDUISME I DANMARK OG I VERDEN, ET RELIGIONSHISTORISK OG ET NUTIDIGT PERSPEKTIV

Af Marianne Qvortrup Fibiger
Aarhus Universitetsforlag, 2022

Hinduisme er jo langt den mest udbredte religion i Nepal, men hvor meget ved vi egentlig om den? Marianne Qvortrup Fibiger, der er lektor i religion ved Aarhus Universitet, har skrevet en bog, der retter sig til uddannelsessøgende på universitetet, i gymnasiet eller måske endda elever i folkeskolens ældste klasser. Det indledende kapitel på knap 100 sider giver en historisk oversigt over hinduismen som religion. De efterfølgende kapitler ser på forskellige hindupåvirkede grupper i Danmark.

Marianne Qvortrup Fibiger har tidligere holdt foredrag om hinduisme i Dansk-Nepalesisk Selskab.

MOUNTAIN DELIGHTS TREKS & EXPEDITION PVT LTD.
Z-STREET, THAMEL, KATHMANDU NEPAL

✔ TREKKING   ✔ TOUR   ✔ CLIMBING   ✔ JUNGLE SAFARI   ✔ TIBET, BHUTAN & INDIA TOUR/TREK   ✔ AND MORE

+977 9851 089 497

info@gotomountain.com

mountaindelights.com

Kalender

Afsender:
Dansk-Nepalesisk Selskab
Ny Mårumvej 284
3200 Helsingø

Aarhus

Møderne afholdes i DOKK1, Hack Kampmanns Plads 2, 8000 Aarhus C, hvis ikke andet er nævnt

- Torsdag den 2. februar 2023, kl. 19.00
25 års rejser i Nepal og omegn
Hans Hjordt Hansen
- Torsdag den 2. marts 2023, kl. 19.00
Jordskælvsrisiko i Nepal
Trine Dahl-Jensen
- Onsdag den 12. april 2023, kl. 19.00
Unge kamp for kvinderegtigheder i Nepal
Jacob Lang Laursen m.fl.
- Søndag den 14. maj 2023, kl. 10.00
Forårsvandretur i det midtjyske
Silkeborg Nordskov – en bjergetape til fods
Mødested: P-pladsen ved Silkeborg Roklub, Åhavevej 1, 8600 Silkeborg

Odense

- Tirsdag den 14. februar 2023, kl. 19.00
Changing Stories
René Jøhnke
Mødet afholdes i Bolbro Brugerhus,
Stadionvej 50, Indgang L, 5200 Odense V

Online – på Zoom

- Søndag den 15. januar 2023, kl. 15.00
The Nepalese Art Scene
Sangeeta Thapa

Yderligere oplysninger om de enkelte arrangementer findes på selskabets hjemmeside: <https://nepal.dk/arrangementer/>

København

Møderne afholdes i Forsamlingshuset, Onkel Dannys Plads 5, 1711 København V, hvis ikke andet er nævnt

- Onsdag den 18. januar 2023, kl. 19.30
25 års rejser i Nepal og omegn
Hans Hjordt Hansen
- Torsdag den 16. februar 2023, kl. 19.30
Jordskælvsrisiko i Nepal
Trine Dahl-Jensen
- Torsdag den 16. marts 2023, kl. 19.30
Nepal i børnehøjde
Olivia Webster og Jette Hounisen
- Torsdag den 20. april 2023
Kl. 18.00 Spisning. Tilmelding og pris: Se www.nepal.dk
Kl. 19.00 Foredrag v/René Jøhnke: **Changing Stories**
Kl. ca. 20.00 **Generalforsamling**
- Søndag den 14. maj 2023, kl. 10.00
Forårsvandretur i Gribskov
Mødested: Duemose Station, Ny Mårumvej 296, 3200 Helsingø

***Udsigt fra Dhampus-passet.** I forgrunden Nilgiri, 7061 m. (det blå bjerg) med de tre toppe. Besteget første gang i 1962 af en hollandsk ekspedition.*

I baggrunden i midten ses Annapurna 1, 8.091 m., der som den første ottetusinder i 1950 blev besteget af Maurice Herzog og Louis Lachenal. Skildret på dramatisk vis i bogen "Annapurna".

Og i baggrunden til højre fiskehalebjerget Machapuchare, 6.993 m. Bjerget er helligt og må ikke bestiges, men i 1957 var to engelske klatrere "tæt på toppen" (ca. 50 m.). Og efterfølgende svor de over for Kong Mahendra, at de ikke havde været helt oppe.

Dybt nede imellem Dhampus-passet og Nilgiri ligger Kali Gandaki-dalen og -floden og byerne Marpha og Tukuche, som vi jo passerer på vejen rundt om Annapurna.

Tekst og foto: Knud West Hansen

